

Tednik

Glasiilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje

tev. 28

PTUJ, 15. julija 1966

Cena: 0,4 ND, 40 SD

Letnik XIX

RAZŠIRJENA SEJA ObK ZKS PTUJ

Za nadaljnjo krepitev

in poglobljanje samoupravljanja

Gre le za odobravanje, ampak za aktivno delovanje pri realizaciji sklepov in celotne vsebine četrtega plenuma CK ZKJ — Gre za intenzivnost tudi pri izvajanju nalog gospodarske reforme — Komunisti morajo biti najzvestejši utrjevalci samoupravljanja in demokratičnega mehanizma; morajo prisluhniti problemom delovnega človeka

V ponedeljek, 11. julija 1966, je bila razširjena seja občinskega komiteja ZKS Ptuj. Udeležili so se je tudi sekretarji več osnovnih organizacij ZKS, predstavniki družbeno političnih organizacij in organov v občini.

Pod predsedstvom Branka BRACKA, političnega sekretarja občinskega komiteja, so razpravljali o gradivu IV. plenarne seje centralnega komiteja ZKJ.

Tovariš Branko Bračko je uvoledil naglasil, da smo na številnih sestankih in razgovorih s komunisti in občani ugotovili, da je potrebno odobravanje dela četrtega tako imenovanega brionskega plenuma CK ZKJ. Namen seje je bil proučiti politično situacijo v občini in razčistiti se za vprašanja v zvezi s IV. plenarom, ki so morda ostala še nejasna. Predvsem v občinskih političnih vodstvih se moramo zavedati, da ne gre le za odobravanje, ampak za aktivno delovanje pri realizaciji sklepov in celotne vsebine četrtega plenuma. To pomeni, da se moramo le bolj zavzeti za nadaljnjo krepitev in poglobljanje samoupravljanja in za demokratičnejše življenje in za pravo vlogo Zveze komunistov — kot idejno politične sile, ki uveljavlja prek svojih članov, v poglobljenem samoupravnem sistemu svojo vodilno vlogo. Naloga vseh komunistov v praksi je tako delovati v samoupravnih organih, da so

SAMO ODOBRAVANJE NE ZA-DOŠČA

Po nekaterih komentarjih so deč nastopa bojazen, da ne bi nekateri razumeli IV. plenuma tako, da se bodo sedaj stvari urejale same po sebi, da ne bo treba prizadevanj za uveljavljanje sklepov in vsebine samega plenuma. Na taka mišljenja je treba odločno odgovoriti, da bo sta še bolj potrebni aktivnost in doslednost pri izvajanju sklepov kot doslej. Samo odobravanje ne zadošča; treba je celotno naše delo usmeriti tako, da bo čim bolj učinkovito.

Politična akcija komunistov bo morala iti v širino; ne sme se omejevali v razpravah zgolj na organe državne varnosti, ampak je treba videti tudi druge institucije in organe v naši družbi, ki so še zaprte, kjer še samoupravljanje ni razvito, kjer je še premajhna družbena kontrola, kar še omogoča birokratske odnose in birokratsko reševanje družbenih zadev.

Vzporedno s tem si je nujno treba prizadevati za energičnejše izvajanje ukrepov gospodarske reforme, za demokratičnejše življenje in za pravo vlogo Zveze komunistov — kot idejno politične sile, ki uveljavlja prek svojih članov, v poglobljenem samoupravnem sistemu svojo vodilno vlogo. Naloga vseh komunistov v praksi je tako delovati v samoupravnih organih, da so

bodo ti utrdili in uveljavili v celoti. Zaradi tega ne more biti vsebina četrtega plenuma v praksi enkratna akcija, temveč jo je treba ocenjevati kot začelo procesa nadaljnje demokratizacije — to pa je politika, ki jo je postavil VIII. kongres ZKJ.

Naloga občinske in osnovnih organizacij Zveze komunistov je doseči aktivnost vseh komunistov. Največje naloge so, da jim bomo ugotovili, kje smo, bomo hkrati aktivirali tiste sile, ki bodo vplivale na to, da bomo hitreje razvijali oblike neposrednega samoupravljanja in sistema delitve po delu. Komunisti in sindikati smo gonila sila in sestavni del samoupravljanja, zato se moramo vključiti v reševanje tistih problemov, s katerimi se dnevno srečuje naš delovni človek. S tem in z dosledno realizacijo sklepov, ki jih sprejemamo v svojih organizacijah, bomo tudi izpolnjevali tisto, kar nam nalaga četrti plenum CK ZKJ.

O podobnih vprašanjih je govorilo tudi več drugih diskusij.

ANALIZIRATI RAZVOJ SAMOUPRAVLJANJA

V razpravi se je oglašilo precej članov komiteja in sekretarjev osnovnih organizacij. Med njimi naj omenimo razpravo Feliksa BAGARJA, ki je naglasil, da morata postati organizaciji Zveze komunistov in Zveze sindikatov bolj revolucionarni in učinkoviti politični organizaciji delovnih ljudi. V delovnih organizacijah je tudi v naši občini še mnogo pojavov samovolje in birokratskih odnosov do človeka. To močno zavira hitrejši razvoj samoupravljanja in uveljavljanja človeka v sistemu

»Tednik« izhaja pod tem imenom od 24. novembra 1961 dalje po sklepu občinskih odborov SZDL Ptuj in Ormož. — Izdaja ravno »Ptujski tednik«, Ptuj. Odgovorni urednik: Anton Bauman. — Uredništvo in uprava: »Tij, Heroja Lacka 2. — Tel. 156, Stev. tiskarna računa: NB 524-3-72. — Tiska tiskarna Mariborskega lista, Maribor. — Rokopisov ne vračamo. — Celoletna naročnina 20 ND, za izposredstvo 40 ND.

delavskega in družbenega samoupravljanja.

Predlagal je, da bi bilo potrebno analizirati, kako daleč je naš razvoj samoupravljanja v občini tako v delovnih organizacijah kot v komuni. Pri tem je treba tudi videti, kako se uresničuje v praksi socialistično načelo nagajevanja po delu. Ko bomo ugotovili, kje smo, bomo hkrati aktivirali tiste sile, ki bodo vplivale na to, da bomo hitreje razvijali oblike neposrednega samoupravljanja in sistema delitve po delu. Komunisti in sindikati smo gonila sila in sestavni del samoupravljanja, zato se moramo vključiti v reševanje tistih problemov, s katerimi se dnevno srečuje naš delovni človek. S tem in z dosledno realizacijo sklepov, ki jih sprejemamo v svojih organizacijah, bomo tudi izpolnjevali tisto, kar nam nalaga četrti plenum CK ZKJ.

O podobnih vprašanjih je govorilo tudi več drugih diskusij.

PROBLEME BOMO NEPOSREDNO MORALI REŠEVATI SAMI

Zelo konkretna je bila v svoji razpravi Lojzka STROPNIKOVA, ki je poudarila, da vsi danes odobravamo sklepe IV. plenuma, jih podpiramo itd. Če smo res tako enotni, če ta enotnost res obstaja, bomo videli ob dejanjih, v konkretnem izvajanju nalog. Komunisti moramo iti v poglobljeno delo in v utrjevanje naše samouprave od delavskih svetov in krajevnih skupnosti pa do skupščin. To se pravi, da morajo imeli komunisti avantgardno

(NADALJEVANJE NA 2. STRANI)

TE DNI PO SVETU

OB OBISKU INDIJSKE PREDSEDNICE INDIRE GANDHI

Tesno sodelovanje nevezanih

Stiridnevni obisk predsednice indijske vlade Indire Gandhi v Jugoslaviji je potrdil prijateljske in tesne odnose z Jugoslavijo. Razgovori visoke indijske gostje s predsednikom republike Titom na Brionih so pokazali odločnost obeh dežel, da se naprej neomajno nadaljujeta veliki boj za krepitev miru v svetu in za napredek mednarodnega sodelovanja.

Upravičena je trditev, da je na Brionih prevladovalo ozračje pristrčnosti, medsebojnega zaupanja in spoštovanja, ki sta ga vzpostavila že pred več kot desetletji leti predsednika Tito in Nehru. Značilno je, da sta obe deželi sklenili pomagati druga drugi pri socialistični graditvi. Med zunanjepolitičnimi vprašanji, o katerih sta se menila oba predsednika, je bila v ospredju politika nevezanosti. Obe deželi sta prepričani, da je mogoče le s tako politiko obvladati mednarodno napetost. Vendar to še ni vse. Vse kaže, da je edini praktičen instrument za aktivno in koristno mednarodno sodelovanje za obdobje, ki prihaja.

Politika nevezanosti je tudi edini izhod v času, ko človeštvo s svojimi očmi doživlja grobo kršitev suverenosti in duhu nekdanje politike sile, ki še ni povsem izginila v mednarodnih odnosih, ponovno oboroževalno dirko in vse večje razlike pri gospodarskem razvoju posameznih dežel.

Visoka indijska gostja, predsednica Indira Gandhi, kaže največje odlike velikega naroda: državniško modrost, plemenitost in prijateljsko. Njena pot v Kairo, Beograd in Moskvo je tesno povezana s prizadevanji za

pridelek nove, najširše mednarodne aktivnosti nevezanega sveta. Omenjena srečanja so le pričetek teh prizadevanj. Ta naloga je toliko pomembnejša, če pomislimo, da se število pristaev nevezane politike množi iz dneva v dan in da se njenih načel pričnajo vse bolj oprijemati tudi dežele, ki so formalno še vključene v blokovske tvorbe. Prav imajo tisti, ki trde, da je nevezana politika pričela resno spodkopavati temelje blokovskim tvorbam vojaške in druge narave, ker je v praksi — kljub določenim pomanjkljivostim — pokazala svojo življenjsko sposobnost in veličino.

Povsem razumljivo je, da se nevezanost ostro spoprijema z agresijo v Vietnamu, najbolj očitim primeru politike sile, ki je rodila ponovno mednarodno napetost in ustvarila nevarni položaj na robu svetovne vojne. Nevezan in ves miroljuben svet ne more biti ravnodušen ob tem. Nova pobuda nevezanosti, da najdejo v vietnamski krizi tako rešitev, ki bo izhajala iz suverenih pravic vietnamskega naroda do svobode in neodvisnosti, je potemtakem razumljiva, saj je povsem v duhu načel nevezanosti.

Indija je azijska sosedica prizadetega Vietnama. Nič čudnega ni, če je pobuda za rešitev vietnamske krize na podlagi nekdanjih ženevskih sporazumov prišla prav do nje. S podobnimi pobudami nastopajo tudi druge dežele. Le-te podpira vedno več drugih miroljubnih dežel. To pa je tudi jamstvo, da bo vietnamski problem moral kreniti v sedanje točke, ki je tako blizu novemu širšemu vojnemu mednarodnemu spopadu.

Drugi dogodki

Kljub juljski vročini diplomatska dejavnost v tem mesecu ni zamrla. Odmevi po de Gaullovi obisku v Moskvi, ki je posebno hudo vznemiril nekatero zahodne zaveznike (Američane, Nemce), se še niso polegli,

in že pričakuje Moskva vrsto visokih obiskov. Te dni se tu mudi indijska predsednica Indira Gandhi, poglavitni problem pa bo vprašanje vietnamske krize, ki močno vznemirja tako Indijo kakor tudi Sovjetsko zvezo.

WILSON — V MOSKVI IN WASHINGTONU

Konec meseca pričakujejo prihod britanskega ministrskega predsednika Wilsona. Ker le-ta namerava zatem na uradni obisk »čez lužo«, v Washington, se za moskovske razgovore zanjajo seveda tudi drugi člani zahodnih vojaških in gospodarskih skupin. Kakor pravijo v Londonu, skuša Wilson z gibčnejšo politiko do vzhoda ustvariti dober vtis in popraviti slabega zaradi preveč odkrite podpore ameriški politiki v Vietnamu.

Pravijo, da bo Wilson odprl britansko industrijsko razstavo v Moskvi. To pomeni, da se bo s sovjetskimi voditelji menil poleg »obveznih« zunanje političnih vprašanj tudi o tesnejšem gospodarskem sodelovanju. Verjetno bo skušal pri tem »tekmovali« s Francijo, kateri je de Gaullov obisk odprl široke možnosti za gospodarsko sodelovanje z obširnimi sovjetskimi tržiščem.

Ni treba posebej omeniti, da tako Francija kakor Britanija pričakujeja obširnejšo trgovinsko izmenjavo tudi z drugimi vzhodnoevropskimi državami. Nobena skrivnost pa ni, da dobi gospodarski stiki odpirajo tudi široke možnosti za politično, kulturno in drugo izmenjavo. To pa je politika, ki vse bolj spodkopuje temelje evropski blokovski razdelitvi.

In še eno je pri tem značilno: spoznanje, da so za zaostritev v Evropi predvsem krive ZDA s svojimi strateškimi in ideološkimi koncepcijami. O Evropi naj bi slednjič odločali Evropejci brez tujega skrbništva. (Uradno poročilo iz razgovorov de Gaulle-Kosigin, Brežnjev). Evropa pa razumljivo ne predstavlja samo zahodni Evropejci, temveč tudi vzhodni. Zahodna Nemčija kot »najvnetejši pobornik« ameriške politike pa se je precej kompromitirala pred svojimi zavezniki zaradi revanšističnih in militarističnih želja, predvsem pa zaradi želja po lastnem atomskem orožju. Prav zbliževanje nekaterih zahodnoevropskih dežel z vzhodnoevropskimi opozarja na nevarnost, proti kateri so se morali.

ZAKAJ MIMO DELOVNIH LJUDI?

Pri sprejemanju statuta je ugotovljeno, da so sodelovale vse sile. Sprejemanje ostalih aktov je šlo hitreje, večkrat mimo članov delovne skupnosti. Varčevali so z delovnim časom, ki se porabi za pisanje osnutkov, in s papirjem. Ni čudno, da se je zgodilo v neki delovni organizaciji, da je prišel na ca. 20 zaposlenih le en izvod osnutka. Zaradi varčevanja se dogaja, da

(NADALJEVANJE NA 2. STRANI)

(NADALJEVANJE NA 2. STRANI)

PRVOTNEMU PRESENEČENJU SO SLEDILE REALNE OCENE

Franc TETIČKOVIČ je za sejo pripravil uvodni referat, v katerem je najprej v osvežitvenem govoril o vsebini četrte plenarne seje CK ZKJ v zvezi s šodljivim delovanjem nekaterih posameznikov v organih državne varnosti, nato pa je opisal odmeve in politično situacijo v občini. Iz referata povzemamo nekaj značilnih misli:

Politična situacija, nastala po IV. plenumu, je na območju občine pozitivna. Občani odobravajo odločnost in doslednost ukrepov. Pri tem izražajo široko podporo in priznanje tovarišju PTUJ, ki je — kot so komentirali občani — izbojeval skupno CK ZKJ izredno pomembno zmago za nadaljnji socialistični razvoj naše družbe.

Pri nekaterih komunistih in tudi občanih so prvotni komentarji vsebovali presečneje, že naslednjih dneh pa so situacijo realnejše ocenjevali. Stvari v zvezi s plenarom ljudi ne pomostavljajo, ampak jih razumejo kot politične probleme v povezavi z reformacijami, ki so se pojavljale v varnostni službi. Komentarji, ki so pojavljali, niso politiko povezani s samimi osebnostmi, čeprav se te postavljajo kot osrednji nosilci etatiističnih in birokratskih idej, ampak preločujejo pravilna ocena, da ne gre samo za deformacije v nekaterih organih državne varnosti, temveč da je bil to konflikt med dvema smerema našega družbenega razvoja. Zmaga napredne smeri, ki je bila sprejeta v programu ZKJ in neposredno določena na VIII. kongresu ZKJ, pomeni še poglobljeno samoupravljanje na vseh področjih družbenega življenja, pomeni uveljavljanje družbene kontrole nad vsemi družbenimi organi.

S tega stališča bo brionski plenum v zgodovini ZKJ izredno pomemben. Morda se njegova pozitivnega bista še niti dovolj ne zavedamo, saj gre za dosleden politični obračun z vsem tistim, kar bi oviralo in onemogočalo svobodo in polno uveljavljanje človekove osebnosti — kot proizvajalca in upravitelja.

Razširjena seja plenuma Občinskega sindikalnega sveta Ormož

Pretekli teden je bila v Ormožu razširjena seja občinskega sindikalnega sveta — Seji so prisostvovali predsedniki sindikanih podružnic iz večine gospodarskih organizacij v občini Ormož — Veliko je bilo kritike glede sprejemanja in uveljavljanja načel samoupravnih aktov v praksi — Velik problem z zaposlovanjem delavcev po katastrofi s točo na tem območju

Člani izvršnega odbora sindikalnega sveta so bili v zadnjem času v akciji ter so se po raznih gospodarskih organizacijah razgovorili s člani sindikalne organizacije ter ugotovili marsikaj novega. Mnogo članov sindikalnih organizacij se je pritožilo posamič ali skupinsko ter so iskali pravno pomoč zaradi kršitve pravic v nasprotju z določili splošnih aktov DO pa tudi pravic, ki so zagotovljene našemu delovnemu človeku po ustavi, zakonih in predpisih. V letošnjem letu se je pritožilo okrog 45 zaposlenih. Podatki zgornjo kažejo, da oспорavajo pravice zaposlenih vodilni in upravni organi v DO. V mnogih primerih je krivo pritožb krnjenje pravic ljudi v kolektivih. V nekaterih delovnih organizacijah se preveč čuti monopol posameznikov. Ni redek primer izkoriščanja organov upravljanja s soobremenitvijo, z odgovornostjo za uresničevanje ožjih ali celo osebnih interesov. Člani kolektiva in organi upravljanja večkrat niso pravčasno seznanjeni z materiali, ki dobijo na sejah DS pravno veljavo. Ni dovoljne povezave na eni in na drugi strani, zato tudi ni obveščanja s strani voljenih predstavnikov v DS in druge organe upravljanja. Tako ni mogoče zastopati stališč volivcev. Delo družbeno političnih organizacij (ZK, ZMS in sindikalne organizacije) ni dovolj efektivno in ovrednoteno.

ti lahko vplivajo na to, da se tako dobro načrtan program ne bo uspešno realiziran. Ne smemo pozabiti na besede, ki jih je tovariš Tito ponovno poudaril v razgovoru z borci, da gradimo deželo z novimi socialističnimi odnosi.

Pri tem se še stalno bojujemo z razrednim sovraštvom znotraj in zunaj naše domovine. Delavski razred je v krvi in z naporom delom pridobil vse, kar danes imamo. IV. plenum ZKJ je pokazal, kako je treba odstranjevati nezdružljive pojave samovolje tudi pri tovariših, ki jim zaupamo odgovorna delovna mesta, če njihovo delo ne ustreza skupnim interesom.

Spremembe, ki so nastale po reformi v delovnih kolektivih, so zahtevale vrsto ukrepov za boljše organizacijo dela, za izboljšanje tehnologije, za povečanje produktivnosti in efektivnosti dela ter vloženih sredstev ter za ukinjanje subvencij za kritje izgub in premij.

Pravice upravljanja in koriščenja ustvarjenih dobrin so v celoti prenesene v pristojnost DO. S prenosom pravic izključno na neposredne proizvajalce se močno večja vloga, odgovornost in delovanje samoupravnih organov. Zbor kolektiva DS in druga samoupravna telesa neposredno ali posredno odločajo prek voljenih predstavnikov o vseh ukrepih gospodarjenja in vodenja ter o aktih, ki urejajo odnose in določajo pravice in dolžnosti slehernega člana delovne skupnosti.

ŠKODLJIVO POZABLJANJE NA DELOVNE LJUDI

Pozablja se na človeka, delavca, na njegovo počutje in vzdušje v kolektivu. Ti elementi

ti lahko vplivajo na to, da se tako dobro načrtan program ne bo uspešno realiziran. Ne smemo pozabiti na besede, ki jih je tovariš Tito ponovno poudaril v razgovoru z borci, da gradimo deželo z novimi socialističnimi odnosi.

Pri tem se še stalno bojujemo z razrednim sovraštvom znotraj in zunaj naše domovine. Delavski razred je v krvi in z naporom delom pridobil vse, kar danes imamo. IV. plenum ZKJ je pokazal, kako je treba odstranjevati nezdružljive pojave samovolje tudi pri tovariših, ki jim zaupamo odgovorna delovna mesta, če njihovo delo ne ustreza skupnim interesom.

Spremembe, ki so nastale po reformi v delovnih kolektivih, so zahtevale vrsto ukrepov za boljše organizacijo dela, za izboljšanje tehnologije, za povečanje produktivnosti in efektivnosti dela ter vloženih sredstev ter za ukinjanje subvencij za kritje izgub in premij.

Pravice upravljanja in koriščenja ustvarjenih dobrin so v celoti prenesene v pristojnost DO. S prenosom pravic izključno na neposredne proizvajalce se močno večja vloga, odgovornost in delovanje samoupravnih organov. Zbor kolektiva DS in druga samoupravna telesa neposredno ali posredno odločajo prek voljenih predstavnikov o vseh ukrepih gospodarjenja in vodenja ter o aktih, ki urejajo odnose in določajo pravice in dolžnosti slehernega člana delovne skupnosti.

VPLIV NA PRAVICE IN DOLŽNOSTI

Vsak član delovnega kolektiva se mora čutiti odgovornega za delo in politiko v DO. Zato mora sodelovati pri določanju tako pravic kot dolžnosti delovne skupnosti. Te pravice in dolžnosti so potrjene s sprejemom statuta, ki je osnovni akt; ta ureja in usklajuje interese in dolžnosti slehernega člana kolektiva v delovni skupnosti. V občini Ormož so pristopili k izdelavi tega akta z angažiranjem vseh družbenih sil od lokalnega kolektiva in družbeno političnih organizacij do občinske skupščine. Zaradi tako široke aktivnosti je rezultat dela zadovoljiv. O vseh statutih so razpravljali vsi zaposleni. Komisija za potrjevanje statuta pri občinski skupščini je pregledala vse statute in dala svoje pripombe, ki so bile bolj ali manj vse upoštevane in potrjene s strani organov upravljanja v vseh kolektivih.

Kljub temu pa se je v neki DO ob analizi zahtevane strukture zaposlenih pokazalo, da ne potrebuje kadrov z višjo ali visokošolsko izobrazbo. V drugih DO obstajajo v splošnih aktih lepa in zelo humana določila, ki pa se žal v praksi ne izvajajo. V statutu je precizno določen postopek za sprejemanje samoupravnih aktov, kljub temu pa je bil sprejet pravilnik o delovnih razmerjih pri neki delovni organizaciji, ne da bi ga predhodno obravnavali vsi člani kolektiva. Dogodi se celo to, da je bila razprava o pravilniku naslednji dan po sprejetju.

(NADALJEVANJE NA 2. STRANI)

(NADALJEVANJE NA 2. STRANI)

K sredstvom za preživljanje tudi očelovo skrb za otrokov razvoj

Za območje ptujske občine je, kot kažejo tudi ugotovitve občinskega tožilstva, zelo pereče vprašanje preživetja izven zakona rojenih otrok, ker se nezakonski očetje v neredkih primerih izmikajo plačevanju preživetja, ki so jo dolžni plačevati od rojstva do polnoletnosti oziroma do preskrbljenosti svojih otrok.

V nemalo primerih se morajo matere, ki večinoma same dajejo svojim otrokom vse, kar morejo, posluževati v imenu otrok zakonite zaščite ter sprožiti postopek zoper očete, neredne plačevalce preživetja.

Ko je nezakonsko očetovstvo s pravomočno sodbo civilnega sodišča ugotovljeno, sodišče določi bodisi že v tej sodbi ali pa kasneje tudi mesečni znesek, katerega je dolžan plačevati nezakonski oče. V slučaju, da oče v redu prispeva mesečnih preživetjskih zneskov, se mora mati kot zastopnica mladoletnika najprej obrniti na sodišče ter tam predlagati zoper očeta izvršbo, bodisi z zasežkom očetovih mesečnih prejemkov ali pa s predlaganjem prečiščene ali nepremičninske izvršbe. V slučaju, da je izvršba neuspešna, ostanejo otroci odvisni od materinih materialnih možnosti ali pa od materialnih možnosti starih staršev in drugih materinih sorodnikov. Zanimivo je naprej, da večkrat pri očetu ni mogoče najti predmetov, ki bi se jih dalo zarubiti v izvršbo. Značilno je tudi, da nekateri dolžniki preživetja niti niso zaposleni, da bi imeli redne mesečne dohodke. Izgovarjajo se najpogostejše, da niso mogli dobiti zaposlitve. Včasih navajajo, da niso sposobni za težja dela ter da celo sami sebe težko preživljajo. Vsekakor pa je pri njih na prvi pogled vidno, da se ne čutijo dovolj moralno odgovorne za preživljanje in za skrb za svoje otroke. Neredko se dogaja, da kljub pravomočni sodbi, ki je ugotovila njihovo očetovstvo, trdovratno oporekajo, da bi bili očetje. V slučaju neuspele izvršbe preostane materi, da sproži zoper očeta postopek po čl. 197 k. z.

Večkrat se celo primeri, da matere nezakonskih otrok niso dovolj poučene o postopku za doseg poplačila preživetjskih zneskov ter tako, ne da bi predlagale izvršbo, vlagajo kazenske ovadbe zoper neplačevalca preživetja v smislu citiranega določila kazenskega zakonika. V teh primerih občinsko tožilstvo zavzame odločitev, da napoti matere najprej na izvršilno sodišče, ker mora biti najprej predhodni postopek končan. Ko tudi s prisilno izvršbo preživetja ni plačana, začne javno tožilstvo postopek, ki naj s kaznijo prisili nevestnega roditelja, da bo izpolnjeval svoje obveznosti.

Občinsko tožilstvo v Ptuj v vsakem primeru skrbno prouči vse okoliščine, v katerih žive posamezni očetje, ki ne plačujejo preživetja, ter skuša ugotoviti, ali se očetje v resnici izogibljajo plačevanju preživetja za otroke. Pri tem v mnogih primerih ugotavljajo, da so nekateri očetje, da ne bi plačevali preživetja, zapustili svoje redno delovno mesto, ker vedo, da jim sodišče lahko odtrga na podlagi izvršilne sodbe od mesečnih prejemkov tudi do 50% osebnega dohodka. Večkrat se tu pojavljajo tudi primeri, da menjujejo očetje kraj bivališča, da bi se izognili plačevanju preživetja, nekateri odidejo celo v inozemstvo. Matere nepreskrbljenih otrok morajo iskati njihove naslove pri raznih znanih ter se neredko zgoditi, da ostajajo njihova prizadevanja brezuspešna. Otroci med tem dorasčajo v pomanjkanju, prepusteni samo materi ali drugim materinim sorodnikom, ki se celo sami težko

preživljajo. Otrok potrebuje vsak dan najpotrebnejše, tega pa mnogi ne upoštevajo in puščajo otroke v pomanjkanju od rojstva dalje.

V primeru neplačevanja preživetja ne gre samo za otrokov fizični razvoj, temveč tudi za njegovo vzgojo kljub težkim materialnim in moralnim pogojem, v katerih živi. Ob pomanjkanju obojestranske skrbi staršev, njihove topline in urejenega okolja prizadeti otroci ne najdejo v življenju vedno prave poti; nekaj jih zaide, kar občuti najprej mati, potem še šola in sčasoma vsa okolica in nastane družbeni problem, kako takim otrokom pomagati, da bodo ostali na pravi poti, čeprav od doma za to nimajo dovolj opore.

V prednjem je povedano o pravih obveznostih obeh staršev. Plačevanje preživetja predstavlja le del skrbi za nedoletnega otroka; oče in mati imata do otroka tudi moralne obveznosti. Četudi plača oče za otroka še tako visoko preživetno, mu je ostal za vse življenje dolžan vse tisto, kar je potrebno za otrokov normalni fizični in moralni razvoj. Mlademu človeku ostane za vedno dolžnik. Ni opravičila za njegovo izmikanje skrbi za mladega človeka.

Posebno zaskrbljujoči so mnogi primeri neplačevanja preživetja v našem obdobju, ko hočemo vzgojiti človeka v duhu visokih humanističnih načel in ko želimo predvsem, da bi naši mlajši imeli čim bolj urejeno življenje. Očitno je tu tudi pomanjkanje prevzgoje ljudi v duhu socialističnega humanizma ter vzgajanja njihove zavesti o dolžnostih do človeka, predvsem pa do svojih otrok.

V. J.

Predlog zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih

Po podatkih zavoda SR Slovenije za statistiko je pri slovenskih zasebnih delodajalcih zaposlenih okrog 12.000 delavcev in okrog 6500 delavcev v zasebnem obrtništvu, okrog 600 delavcev v kmetijstvu, okrog 450 delavcev v zasebnem gostinstvu in okrog 4400 gospodinjstkih pomočnic oziroma postrežnic.

Teh delovnih razmerij med občanom, ki s svojimi delovnimi sredstvi opravlja eno od omenjenih dejavnosti in osebo, ki želi s svojim osebnim delom sodelovati s takim občanom, temeljni zakon o delovnih razmerjih ne ureja, temveč prepušča njihovo ureditev republiški zakonodaji, da v skladu s temeljnim zakonom uredi ta razmerja.

Novi predlog zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih, določa, da nastane delovno razmerje med delavcem in zasebnim delodajalcem s sklenitvijo pisane delovne pogodbe. Z njo se morajo konkretizirati medsebojne pravice in dolžnosti. Predlog zakona predvideva, da so neveljavne vse tiste določbe v delovni pogodbi, s katerimi bi bile dogovorjene manj ugodne delovne razmere ali druge materialne pravice, kot jih določa zakon oziroma kot so jih deležni delavci v delovnih skup-

nostih, ki delajo z družbenimi sredstvi.

Predlog zakona govori tudi o delovnih razmerjih na poskusni način. Težišče je na poskusnih nalozah in postopkih, ni pa določen ksilalni dopustni rok ter poskusnega dela. Tako urejenih delovnih razmerij z zasebnimi delodajalci ni mogoča.

Osebnih dohodkov delavca v loovni skupnosti je njegov dohodek, ki ga je dosegel v gova delovna skupnost. Osebnih dohodkov delavca pri zasebnem delodajalcu ni take narave, saj gre v teh razmerjih za pogodbeno razmerje za delo za plačilo. Pri uredu pravic do osebnega dohodka sša predlog zakona zavarovati celo, da dogovorjeni osebni dohodek ne sme biti nižji od vprečnega osebnega dohodka ga za enako ali podobno delo bivaajo delavci v delovnih skupnostih, ki delajo z družbenimi sredstvi.

Tudi prenehanje delovnega razmerja je urejeno. Predlog zakona uvaaja dva specifična načina prenehanja vrste delovnih razmerij. To sta izstop in odpust. Z izstopom se daje delavcu za nita možnost, da takoj preneha delo, kadar delodajalec očitno grobo krši delovno pogodbo, zakon prizna delavcu pravico izstopa, je treba temu ustrezno priznati tudi zasebnemu delavcu pravico, da takoj odpust delavca, toda le, če ga zaloti storitev kazniviga dejanja, ki preganja po uradni dolžnosti.

Predlog zakona vsebuje tudi nekatere posebnosti, ki nastajajo pri kmetijskih delavcih in spodinskih pomočnicah (tak kadar so vključeni v gospodstvo zasebnega delodajalca, kadar obsega njihov prejemek di stanovanje in hrano).

F. Fideršek

Še en lep lokal „Panonije“ v Ptuj

Preurejanje lokala trgovskega podjetja „Panonija“ Ptuj v postni zgradbi v Ulici heroja Lacka v Ptuj je vedno bliže koncu. Vse kaže, da bo dobila Lackova ulica še en prijeten in praktičen poslovni lokal.

Odkar so povečali okenske odprtine, je dobil lokal novo lice.

„Elektro“ Maribor zgradilo novo poslopje v Muretincih

Podjetje „Elektro“ Maribor je dalo zgraditi za potrebe monterkega rajona Muretinci primerne stanovanja. V novi stanovanjski zgradbi v Muretincih ima tudi potrebne poslovne prostore.

Zgrajeno je enonadstropno poslopje zraven trgovine, ki bo že ta mesec služilo namenu. Dokončujejo se zadnja obrtniška dela in urejajo okolico. „Gradnje“ Ptuj opravljajo za „Elektro“ Maribor še druga dela, zato jim je podjetje zaupalo tudi zgraditev novega poslovno-stanovanjskega poslopja v Muretincih.

Različne cene glede na kakovost prašičev

Kmetijske organizacije, ki ukvarjajo z vzrejo prašičev, navajajo, da je cena svinjske mesa 630 do 640 din za kilogram žive teže kot osnova za kalkulacijo proizvodnih stroškov še v no neustrezna, ker je pod prilastno ceno, ki jo dosegajo farmah.

Kmetijske organizacije so da novi ekonomski ukrepi z ševanjem cene svinjskega mesa sicer res povečujejo interes reja prašičev nasploh, nikakor ne spodbujajo zanimanja pravalcev za proizvodnjo kvaliteta svinjskega mesa. Da bi segli spremembe pri vzreji prašičev, bi morali diferencirati ne glede na to, ali gre za mesnatih ali mastnih prašičev, kar je še tem večja pomen prašičerejo v Sloveniji, ki v tradiciji usmerjena v proizvodnjo kvalitetnih mesnatih prašičev.

To zahtevo po razlikovanju za mesnate oziroma mastne prašiče utemeljujejo proizvajalci višji proizvodni stroški okviru katerih so z visokim dožem zastopani močni koncentri ki so se po uveljavitvi gospodarske reforme močno podražili.

Za nadaljnjo krepitev in poglobljanje samoupravljanja

(NADALJEVANJE S 1. STRANI)

vlogo pri utrjevanju vsega našega samoupravnega mehanizma.

V zvezi z uresničevanjem gospodarske reforme bomo imeli v občini še mnogo ekonomskih problemov. V naših kolektivih je še mnogo neurejenih stvari, toda za vse to je — po njihovi logiki — kriv nekdo zunaj kolektiva, sami pa so napravili vse. To pa ni res, ker se živi mnogo gospodarskih organizacij dejansko od decentraliziranih sredstev, to je tistih sredstev, ki jih je družba sprostila. Vprašati se moramo, kako bodo tak kolektiv napredovali? Pred nami so tudi procesi integracije in več drugih nalog na področju gospodarstva. Kako bomo vse to rešili, je odvisno od nas, vsak bo moral k temu prispevati svoj delež in tu se bo manifestirala naša pripravljenost, ne v besedah, temveč v dejanjih. Naši cilji so bili vedno dobro postavljeni, le niti smo sami do tja izmaličili. Tokrat jih ne smemo, zato bomo morali biti zelo dosledni in energični pri odstranjevanju in premagovanju družbenih protislovij, ki se zakonito porajajo.

Gospodarska reforma zahteva od nas tudi splošno varčevanje, s tem se strinjamo, po drugi strani pa bi radi imeli čimveč sredstev iz občinskega proračuna. Radi bi imeli to in ono. Naše želje naj torej ne pregajo naših možnosti.

In še problem na področju soistva. Že nekaj časa je v javni razpravi osnutek republiškega zakona o financiranju izobraževanja, ki bi ga morali prosvetni delavci poglobljeno obravnavati. Toda do sedaj te iniciative od spodaj navzgor še ni bilo. Najbrž bo spet treba dati iniciativo od zgoraj navzdol.

Sedaj pa še odgovornost do sprejemanja funkcij. Če smo kjerkoli funkcijo sprejeli, je naša dolžnost, da jo tudi dosledno

opravljamo. Pri tem je navedla, da je udeležba na sejah občinskega zbora navadno do 75%, medtem ko je na sejah zbora delovnih skupnosti udeležba mnogo slabša. Zato problemov gospodarskih organizacij včasih ne morejo obravnavati dovolj poglobljeno.

Šmer četrtega plenuma CK ZKJ smo podprli, uresničevali pa jo bomo, če se bomo komunisti povsod borili za najkonstruktivnejše predloge in stališča — je zaključila svojo razpravo tovarišca Stropnikova.

AKCIJE IN IDEJNE NALOGE

Večina članov, ki je sodelovala v razpravi, je naglašala, da morajo dati komunisti ton našim politikim v naslednjem uveljavljanju samoupravljanja in v borbi za doseg ciljev gospodarske reforme.

To razpravi so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Vse osnovne organizacije in tovarniški komiteji Zveze komunistov v občini morajo čimprej, še v tem mesecu, pristopiti k obravnavanju gradiva četrtega plenuma CK ZKJ.

2. Najvažnejša naloga vseh organizacij ZK v občini je — kompleksno spremljanje politične situacije in temu ustrezno politično delo.

3. Občinski komitej ZKS predlaga vsem družbeno političnim organizacijam v občini, da organizirajo razprave po IV. plenumu CK ZKJ.

4. Najvažnejša naloga vseh subjektivnih sil, zlasti pa komunistov v osnovnih organizacijah ZKS, je borba za nadaljnjo krepitev samoupravljanja ter za kontrolo samoupravnih organov nad vsemi organizacijami, ki obstoje v naši družbi.

Ta sklep bi naj še konkretizirali z uresnitvijo predloga, da bi napravili analizo našega samoupravljanja, o doseženi stopnji njegovega razvoja, o sistemu delitve po delu itd. Vse to bi dosegli s skupnimi prizadevanji vseh družbeno političnih organizacij, zlasti pa organizacij Zveze sindikatov in Zveze komunistov.

Drugi dogodki

(NADALJEVANJE S 1. STRANI)

rali združeno boriti v drugi svetovni vojni.

V Moskvo namerava tudi glavni tajnik OZN U Tani, očitno prav tako zaradi vietnamske krize oziroma želje, da bi našli izhod.

VEDNO VEČ BOMB NA SEVERNI VIETNAM

Američani zaostrujejo položaj v Vietnamu. Njihovi bombni napadi se vse bolj približujejo glavnim mestom, sicer pa so uničevanja deležni predvsem južna območja Severnega Vietnama in predeli ob severovietnamsko-laoski meji. V ameriškem obrambnem ministrstvu pa vse bolj prevladuje mnenje o končni zmagi, četudi za to ni nobenih otipljivih znamenj. Opozarjajo le, da so se Američani nekoliko obrnili v korist »trde roke« v Vietnamu. Tako vsaj kažejo raziskovanja javnega mnenja. Toda velika večina še naprej odklanja uničevanje v Severnem Vietnamu in ameri-

ško posredovanje v Vietnamu nasploh.

General Ki, predsednik južnovietnamske vojaške vlade, je te dni »reorganiziral« kabinet tako, da je vanj vključil tudi nekaj civilnih osebnosti, med drugim nekaj budistov. Toda ta maneuver ne bo preslepil tiste budistične kroge, ki zahtevajo popolno civilno vlado, mirovna pogajanja in ameriški umik. Tako se položaj v tem delu sveta ni prav nič spremenil.

DOM V DORNAVI DOBRO VZDRŽUJEJO

Poslopje Mladinsko zaščitnega doma v Dornavi je dokaj dobro urejeno, saj skrbi uprava za tekočo vzdrževanja in ureditvena dela, da bi poslopje čim bolj služilo namenu.

Sedaj popravljajo fasado in dimnike, v notranjosti pa polagajo nove podne v mladinskih sobah v pritličju, kjer doslej ni bilo ustrezne izolacije. Vsa ta dela opravljajo »Gradnje« Ptuj.

Foto zapisek

Nekaj minut spuščenih zapornic na prehodu Mariborska—Ormoška cesta zadošča, da se nabere mnogo motornih vozil

Razširjena seja plenuma Občinskega sindikalnega sveta Ormož

(NADALJEVANJE S 1. STRANI)

osnutka ne dobijo niti člani DS niti upravnega odbora.

Iz vsega tega lahko povzamemo, da je interes odgovornih tovaršev ob izdelavi teh aktov, da se le-ti čim hitreje sprejmejo in potrdijo. Pravijo, da v kolektivih ni zanimanja. Mnenja smo, da se zanimajo zaposleni za pravilnik o delovnih razmerjih ali za pravilnik o delitvi dohodka ter za sistematizacijo delovnih mest pa tudi za druge akte. Ravno od teh dveh aktov je odvisno stanje v delovni organizaciji.

V nekaterih delovnih organizacijah ni jasno izdelanih konceptov strokovnega izpopolnjevanja za pridobitev ustreznih kvalifikacij. Zadovoljivo za to skrbijo v trgovskem podjetju Zarja, KZ kombinatu Jeruzalem Ormož in tovarni Jože Kerenčič.

Opazja se na drugi strani, da ni dovolj interesa pri zaposlenih za kolektivni in osebni napredek, ker se ne čuti v dovoljni meri razlika v osebnih dohodkih, ko si delavec pridobi ustrezno kvalifikacijo. Hiter razvoj gospodarstva in vključevanje v mednarodno delitev dela terja hitrejši rešitev proble-

mov strokovnosti in kvalifikacij tudi v direktni proizvodnji. Ne smemo dopustiti, da bi nas prehitel čas. Le sposobni organizatorji in delavci v proizvodnji so lahko kos nalogam, ki jih pred nas postavlja družbena skupnost.

V razpravi, ki je nadalje potekala, je bilo poudarjeno, da je gospodarska reforma prizadela predvsem fizičnega delavca. Zdi se, da za slabše pravilnike niso krivi samo neposredni proizvajalci, temveč tudi politično in strokovno vodstvo. O pravilnikih je bilo namreč premalo obravnav ali pa so bile v času največjega dela.

Ko je komisija pregledovala statute po posameznih delovnih organizacijah, je ugotovljala zakonitosti. Ni imela vpogleda v to, ali statute ustrezajo posameznim delovnim organizacijam. Statute so ponekod sestavljali le posamezniki. Ali je potem tak statut dober? Zakonit je lahko. Veliko so krivi samoupravni organi in neposredni proizvajalci, ker dopuščajo, da se tako dogaja. Ko je komisija pregledovala statute, so bili predstavniki nekaterih gospodarskih organizacij proti njenim pripombam. Skušali so prikazati, da

imajo le oni prav. Tisti, ki so odgovorni za vse, naj gredo v kolektivom ter jim razložijo, kar se tiče samoupravnih aktov.

ALI JE ODPUSCANJE VEDNO PRAVIČNO?

Veliko pripomb je bilo zaradi odpuscanja in zaposlovanja delovne sile. Marsikdo delajo krivico delavcem, predvsem nekvalificiranim. Velik problem nastaja z zaposlovanjem priljubljenih delavcev. Nekateri dovoljujejo, da delajo namesto zaposlenega delavca tudi njegovi družinski člani. To ni prav. Vprašanje je, če so vsi tisti, ki so ta čas zaposleni, deležni tudi vsega, kar pripada delavcem v rednem delovnem razmerju (predvsem socialno zavarovanje).

Posebno velik problem glede zaposlovanja delovne sile pa je nastal zdaj, ko je prizadela občino Ormož toča. Kako zaposliti odvisno delovno silo ter ustreči vsem, je zdaj samo stvar iznajdljivosti merodajnih činiteljev v občini.

Vse kaže, da so s tem seznanjeni in da bodo rešili stvari tako, da bo zadosteno vsem, posebno pa prizadetim.

Bojan Oberčkal

Staršem otrok, ki obiskujejo šolo

Se nekaj dni — pa bo minil mesec, odkar trajajo za učence počitnice. Šolsko leto smo zaključili, učenci so prinesli domov plodove svojega dela v izkazih oziroma spricvalih, kar naj bi bil zunanji odraz učenčevega znanja, ki si ga je pridobil med šolskim letom.

Ocenjevanje učenčevega znanja je zelo zapletena zadeva. Sedaj se veljavna številčna ocena je tako stara, kot je stara šola sploh; spreminjala se je le ne bistveno — nekatere države imajo le 4 ređe, druge jih imajo 6 ali tudi več. Ponekod je najboljša ocena enica, drugod petica. Vse te reči niso najbolj važne, važna pa je, da se resnično znanje učenca s petimi ocenami, ki so nam na voljo, zelo težko oceniti. Lahko bi rekli, da je za ocenjevanje toliko meril, kolikor je učiteljev. Učitelj vemo, da lahko pomeni dvojka, ki jo je učenec dobil, solidno, zadostno znanje za prestop v višji razred ali pa pomeni, da nagiba na nezadostno znanje in mu je bila dvojka-podarjena. Enako je pri drugih ocenah — zlasti pri oceni odlično. Nekateri učitelji prisodijo učenču oceno odlično zares le takrat, kadar snov obvlada do najvišje možne mere, dočim v drugih primerih dobi to oceno, če snov bolje obvlada od drugih, pa čeprav ne za odlično. — Dolga leta se trudimo, da bi merila pri ocenjevanju kar najbolj poenotili, vendar se nam to do kraja ni posrečilo. Pravilo je skoraj postalo, da so v stroki dobro usposobljeni in nasploh široko razgledani, izkušeni učitelji strojno ocenjevalci, dočim so učitelji, ki niso tako razgledani, čisto preveč blagi in popustljivi. Zato se dogaja, da prihajajo učenci z odličnim spricvalom v gimnazijo ali kako drugo srednjo šolo, pa se jim že pri sprejemnem izpitu zatakne,

če pa tega opravijo, so njihove poznejše ocene v srednji šoli dostikrat kar za dva ali celo tri ređe nižje — včasih pa celo negativne. Ocene, ki jih je otrok dobil, a jih ni zaslužil, ga kvari, mu dajejo potuho, kakor ga napravi malodušnega in ga žalijo ocene, ki so slabše, kot jih je morda zaslužil. Otroška duševnost je občutljiv instrument, ki se z njim nihče ne more igrati; ravno zato je potrebno učitelju-vzgojitelju široko pedagoško in psihološko znanje.

DOBRO OCENO ZA DOBRO ZNANJE

Premalo razgledani in izobraženi starši gledajo na oceno otroka čisto iz svojega posebnega zornega kota. Hočejo seveda, da bi dobil otrok dobro oceno, premalo pa se ozirajo na to, ali otrok tako oceno zares zasluži. Zgodi se celo, da pridejo nekateri v šolo in na vse načine izsiljujejo pozitivno oceno. »Mož otrok se bo ubil, bo šel v Dravo ali bo odšel od doma, če mu boste dali negativno oceno,« pravijo. V vsakem pogledu naj bi bil slabe otrokove ocene kriv učitelj, nase in na učenca pa čisto pozabljajo. Določeni del krivde zares lahko nosi tudi učitelj, ki snovi ni dobro in razumljivo podajal, jo nezadostno ponazarjal in bil pri delu površen, neodgovoren. Tega se učitelji prav dobro zavedamo, morda ne vsi, trudimo se pa, da bi bilo takih čim manj.

Neka ravnateljica osnovne šole je ob koncu šolskega leta izjavila tole: »Če bi se naši učenci vse leto tako pridno učili, kot so se zadnji mesec, bi ne bil uspeh šole samo 84,3%, marveč najmanj 10% višji, kar bi bilo pravzaprav normalno.« Učenci se torej temeljito poslužujejo tako imenovanega kampanjskega učenja, špekulacije,

ker se učijo le takrat, kadar slutijo, da bodo vprašani. V celotnem znanju povzroča ta način učenja seveda strahovite vrzeli, prave luknje. Ko prihaja ob koncu šolskega leta starši v šolo, pripovedujejo, da se je njihov otrok tako rekoč učil noč in dan, pa je vseeno dobil slabo oceno. Ko pa je otrok vse leto učenje zanemarjal, starši na poziv učitelja vseeno niso prišli v šolo na razgovor, ob koncu pa izsiljujejo dobro, pozitivno oceno.

REDNI USPEHI Z REDNIM DELOM

Vsi starši, katerih otroci se šolajo v kakršnikoli šoli, morajo vedeti: otrok se mora učiti sproti, ne sme pa z učenjem odlašati, da se nazadnje nabere toliko snovi, da je učenec več ne more obvladati, četudi se učil noč in dan. Razumljivo je, da se čas, ki ga učenec potrebuje za učenje, stopnjuje od razreda do razreda. Brez domačega učenja pa učenec ne more izhajati v nobeni današnji šoli, to je gotovo. Težko bi bilo reči, koliko ur se naj učenec doma uči. Nadarjenjši učenec bo za neko snov porabil uro ali dve, manj nadarjenemu pa bodo morda potrebne tri ali celo štiri ure. Ni pametno, da starši precenjujejo sposobnosti in umsko zmogljivost svojega otroka in tudi ni treba otroku vedno verjeti, da »vse« zna, da nima nobene naloge, da se nima nič za učiti, če se niso s kontrolo o tem tudi prepričali. Starši so seveda odgovorni tudi za to, da bo imel otrok možnost za učenje; zlasti velja to za starše na deželi, ki jim je otrok delovna sila, šola pa bolj postranska zadeva. Gre za otrokovo bodočnost! Brez znanja je življenje težko!

Učenec sam sebi rad verjame, da snov zna. Ne loči namreč dveh pojmov: snov razume in snov zna. Ob učiteljevem podajanju je snov res razumel, domača ponovitev pa je tisti dejavnik, ki otroku omogoči, da snov v resnici tudi zna in jo samostojno obnovi. Sploh izkazuje učenci premajhno samostojnost pri šolskem delu — zlasti pa pri znanju. Učitelji jim vse preveč pomagajo, kar je posebno očitno pri matematiki, pri kateri včasih tudi najboljši učenci odpovedo.

NEKAJ PREDMETOV PODCENJUJEMO

Opazili smo, da pri starših ni dovolj pozornosti za predmete, za katere oni mislijo, da niso važni. Sem sodijo: likovni pouk (risanje), telesna vzgoja, glasbeni pouk in tehnični pouk. Za celotno oblikovanje mladega človeka so ti predmeti ravno tako važni kot ostali, če nočemo, da bo iz mladega človeka postal stroj, avtomat, človek brez duševnega življenja, brez čustev, brez fantazije. Naše življenje je že itak zajela tehnizacija, amerikanizacija, enostransko življenje. Videli smo na primer, da so maturanti morali imeti pred seboj besedilo na papirju, ko so hoteli bolj za šalo zapeti neko zelo preprosto slovensko narodno pesem. Za popevko bi jim to prav gotovo ne bilo potrebno.

Učenci se branijo peti v otroških zborih. Na mladinskem pevskem festivalu letos v Kidričevem jih je v nekaterih zborih, manjkala kar tretjina. Kdor ne zna ali noče peti, je prikrajšan za redke sproščenoosti, ki jih človek doživi v življenju, ni nikoli vesel, razigran, razen seveda, kadar se omami z alkoholno pijačo. Takrat pa daje od sebe glasove, ki so kaj malo podobni človeškim, ali pa čuješ tuje popevkarske besede, kot: god bal bebi, bebi ali kaj podobnega.

Dragi starši, obračamo se na vas, ker vemo, da je največ odvisno od vas, kakšni bodo naši bodoči občani. Glavno težišče odgovornosti za pravilno vzgojo otrok nosite vi! Ali se tega zavedate? Menda bi bilo potrebno, da čujete svoje otroke, kako govorijo med seboj, kadar se sprostijo in mislijo, da jih nihče ne sliši: surovo, se obmetujejo z najgršimi besedami in psovskami, zlasti pri igri, še posebej pa pri nogometu. Otroci izobražencev ali kmetov se kar nič ne razlikujejo med seboj. Izjem v tem je žal malo. Kaj pravite, starši, od kod znajo otroci vse to? Res je, da se nekaj tega nauče, drug od drugega, največ pa le prinese od doma.

OTROCI NAJ CENJO SVOJE DELO IN POMOČ STARŠEV

Pa še nekaj vam moramo povedati! Mnogi starši mislijo, da so za otroka napravili vse, če so ga materialno oskrbeli. Takole povedo nekateri: »Kaj pa še hočete od nas. Zgradili smo hišo, kjer ima otrok svojo sobo, kupili avtomobil, televizor, hladilnik, pralni stroj, ima svoje kolo, mnogo oblek, dobro hranje...« Morda bi bilo bolje, da ne bi imel vsega tega. Otroci takih staršev nimajo interesa za šolsko delo, govorijo in se hvalijo, kaj vse imajo, kaj vse jim bo očka še kupil, v počitnicah pa gredo na morje, če ne celo nekam v inozemstvo. V tolažbo nam je sicer, da takih staršev in otrok še ni mnogo, njihov negativni vpliv pa je velik. — Pri vsem tem lov za materialnimi dobrinami pozabljajo prav mnogi starši na svojo osnovno dolžnost in odgovornost: na vzgojanje svojih otrok. To prepuščajo ulici, cesti, vsakomur. Zato tolikšna nevarnost naših otrok, da človeka obide strah, kaj bo iz naše mladine, če jo bodo mnogi starši prepuščali sami sebi.

Naš narodnoosvobodilni boj še ni tako odmaknjen od nas, da ne bi mogli mladini prikazati dovolj konkretno vseh svetlih vzgledov herojskih dejanj, ki jih je bil sposoben storiti naš človek v boju na življenje in smrt. Zmagal je, zato smo mi danes tukaj. To je osnovno izhodišče, temelj socialističnega vzgajanja, socialistične morale. Naloga bodočih rodov pa je, da pridobivajo teh težkih bojov čuvarji in dalje razvijajo.

Dragi starši, kajne, koliko lepega lahko povemo svojim otrokom!

Karel Sepec,
direktor ZPPS Ptuj

Marija Mirković

Preureditev umetnostno obrtnega oddelka Pokrajinskega muzeja

Umetnostno-obrtni oddelček Pokrajinskega muzeja v Ptujju je znan po svojih velikih zbirkah stilnega pohištva, gobelinov, drobnih, umetnostno-obrtnih predmetov in druge opreme. Bogastvo tega materiala omogoča, da se v prvem nadstropju muzeja na gradu prikaže stanovanjska kultura preteklih stoletij.

Prvotna ureditev gradu je poznarjala poznofevdalno kulturo stanovanja, katere prvi namen je bil nuditi udobje lastnikom, pozneje pa atrakcije obiskovalcem. Pri vsem tem se je povsem zanemarjala stilna enotnost in didaktična naloga, ki jo ima vsak muzej.

Naša želja in naš cilj je, da sčasoma (po možnosti do proselave 1900. obletnice mesta) dosežemo pri ureditvi stalne zbirke enotnost prvotnega namena prostorov s stilno čistim in jasnim pregledom umetnostnega razvoja našega občja in širšega območja. S tem namenom smo začeli s strokovno obdelavo muzejskega gradiva, prepariranjem in restavriranjem posameznih predmetov in zbiranjem materiala iz istega stilnega obdobja, ki so bili prej raztreseni po vseh prostorih muzeja in celo deponirani.

Preureditev oddelka se začela z novo ureditvijo prostorov v reprezentančnem traktu, ki ga je v 17. stoletju dal dograditi tedanji lastnik baron Leslie.

V prvi sobani, ki ima na štuko stropu (iz približno 1700. leta) grb lastnika in je v preteklosti služila kot jedilnica, je zdaj zbrano najstarejše pohištvo muzeja. V kotu se nahaja eden najstarejših kosov pohištva, visoki ozki gotški umivalnik brez nog, ki ima bogato vegetabilno ornamentiko na vratih. Izdelan je v začetku 16. stoletja prav tako kot miza, ki se nahaja v sredini prostora in ima sorodno vegetabilno ornamentiko. Ob mizi so štirje stoli, trije manjši preprostejši s trdim ozkim sedežem in naglajenim naslonilom, četrti pa je velik in širok leseni renesančni naslonjač z bogato rezljanim naslonilom in enako rezljano desko med prednjima nogama. Oba tipa stolov sta sevedno italijanskega izvora in sta bila izdelana in uporabljana prav tako kot miza in umivalnik tudi v južnoalpskem območju.

Ob stenah se nahajajo renesančne skrinje, med katerimi so po obliki pomembne: velika fasadna skrinja iz prehoda 16. v 17. stoletje, izdelana po vzoru nemškega renesančnega pohištva, potem sarkofag skrinja z motiviki, rezljano v načinu toskanske renesanse in posebej zanimiva skrinja z vrezano risbo orožja, kavalirja in arhitekture na puncirani podlagi, izdelana na način, kakor so se izdelovale skrinje v Srednji Evropi vse do 17. stoletja.

Stene jedilnice so prekrile z znanimi gobelini ptujškega muzeja. Stirje med njimi so del serije flamskih gobelinov iz začetka 17. stoletja s tematiko iz Odisjeje, peti pa je francoski gobelin s pokrajino in štafajni-

mi liki iz druge polovice 17. stoletja.

Tako razstavljeni material nam ilustrira srednjeevropsko stanovanjsko kulturo na prehodu iz renesanse v barok. Jedilnica kot centralni prostor gradu je opremljena z gobelini na stenah in pohištvo, ki združuje v sebi karakteristike gotike in renesančne umetnosti, toda v svojih formah in okrasih včasih tudi že vsebuje značilnosti prihajajočega baroka.

V prihodnjih sestavkih še kaj več o doslej opravljenem delu v tej smeri.

Gasilsko slavlje v Gorišnici

Življenje je neprestan boj za napredek, za boljše in lepše življenje. In to Goriščani v polni meri dokazujejo. Tu in tam doživimo sicer res kako razočaranje in nerazumevanje, pa nas to ne moti in nas ne vrže iz ravnotežja. Kljub vsem nevednostim, ki jih doživljamo in ki jih nekatere tudi razumemo, ne vržemo puške v koruzo, pač pa se vedno znova poženemo na delo, smo uporni in žilavi, zato pa na koncu slavimo zmago.

Eno takih zmag bomo slavili v nedeljo, 17. t. m., ko bomo predali goriški gasilci svojememu nemenu najodobnejšo VW motorno brizgalno. Na našem območju sicer požar bolj malo razseja. Deloma je to tudi naša zasluga, saj smo s predavanji in tečaji in na najrazličnejše vzgojne načine naše ljudi že precej prosvetlili na srečo se tudi strela nekako izogiba našega polja in njenih vasi.

Na lovorikah in na ereci pa ne smemo počivati in spat. Pripravljeni moramo biti vedno na najhujše. Da v Gorišnici ne spimo, smo dokazali že večkrat ter smo v zadnjih letih že dovoljkrat potrdili, da nekaj zmoremo in kaj hočemo. Sodelovali smo na mnogih gasilskih tekmovanjih in smo dosegali kar lepe uspehe. (V dokaz so nam domača odlikovanja in priznanja ter med njimi celo inozemska — češko odlikovanje). Sodelovali smo pri reševanju poplavljenecv, postavlili smo nov velik gasilski dom. Letos je potrdila našo udarno moč in požarno pripravljenost nova motorka. Ker je naša stara »Rosenbauerca« že davno odslužila (požari in tekmovanja), smo bili prisiljeni misliti na novo. Ta želja se nam je sedaj uresničila. Motorko smo nabavili s svojimi (NADALJEVANJE NA 6. STRANI)

Iz Majšperka

Poleg novega dela šole bo urejeno tudi staro poslopje

Majšperška šola se je v lanskem letu dokopala med šole s prednostnimi potrebami v ptujski občini. Za to šolo so zato sedaj zagotovljena sredstva, da bodo mnoge bodoče generacije brez skrbi za redno šolanje.

V jeseni lanskega leta so se začela pripravljala dela za graditev novega dela šole. Z novim letom 1966 so se začela gradbena dela, in v kratkem bo streha pokrivala ves novi del, ki je zraven stare šole. Ker pa bi bilo škoda pustiti stari del šole v prejšnjem stanju, je sedaj odobren kredit tudi za adaptacijo starega dela šole, in sicer tako, da bodo vzdignena nova okna, vrata, položeni parketi, adaptirani hodniki in stopnišča ter sanitarije. Tudi ta dela so že v teku in jih opravlja podjetje »Gradis«. Novi del šole bo imel centralno kurjavo, ki pa bo koristila tudi staremu delu šole. To je tudi nekoliko pripomoglo, da je prišlo do adaptacije stare šole. Različno ogrevanje razredov v šoli bi pomenilo svojevrstno težavo, poznejše razširje-

nje centralne kurjave tudi v staro poslopje pa bi povzročilo nove večje stroške kot sedaj, ko so gradbeniki na mestu samem.

Ko bodo gotova vsa dela, bo imela osnovna šola v Majšperku pet novih učilnic za nižje razrede, tehnično delavnico z vsemi potrebnimi prostori, glasbeno sobo skupno z likovnim poukom, pionirsko sobo, nove upravne prostore ter novo kuhinjo. Vse to bo v novem delu. V starem poslopiju pa bo šest učilnic za višjo stopnjo osnovne šole s tremi kabinetmi za učila. V obeh delih šole bo torej skupno 14 koristno uporabljenih prostorov za pouk, poleg tega pa še nekaj ostalih potrebnih prostorov.

Da so dela danes tako daleč, dolguje Majšperk priznanje občinski skupščini Ptuj in gradbenemu podjetju »Gradis«, zlasti pa predsednici in odbornikom občinske skupščine Ptuj, ki so vsi skupaj pokazali razumevanje za izgradnjo in adaptacijo majšperške šole.

V. J.

Odlomki iz življenja heroja

XVI

Komisar Dušan-Tomaž je pomagal pri razporejanju straž okoli bataljona. Ko so se tako zavarovali, so pričeli praznovati novo leto. Tomaž je vsem skupaj zaželel srečno novo leto 1942, ki naj bi jim prineslo svobodo. Nato so drug drugemu voščili vse najboljše. Nekateri so se za razvedrilo kepali. Mežnar z vasi jim je skuhal za večerjo zelje z žganci. Ni se mu posrečilo. Nekam brez okusa je bila večerja, ki jo je skuhal mož, ki ni bil navajen kuhati za toliko ljudi. Zato so partizani hvalili svojega domačega že priletnega kuharja Polha, ki je dajal v hrano dovolj začimb, da je hrana vedno teknila. Polh je bil tudi drugače zelo priljubljen tovariš. Na pohodih je vedno nosil s seboj v nahrbtniku kuhinjsko orodje, kuhalnico, zajemalke, dišave in čaje. Ob njem je vedno korakal partizan s sladkorjem. Polh bi vedno rad kuhal dobre jedi, a redko je bilo na zalozi kaj takega, da bi postregel z velikim veseljem. Dostikrat so jedli prežgano, včasih makarone, fižol, krompir.

Tudi Dušan se je rad pogovarjal z veselimi, prijetnimi Polhom. Prikupev kuhar mu je pripovedoval, kako se je vrnil s pohoda po vaseh, blizu katerih so domovali, kako se je prikupil kmeti-

cam, ki so mu naložile jajc, kruha, fižola, krompirja, jabolk in tudi mesa.

Ko je Polh skuhal kosilo ali večerjo, je vedno jed najprej poskusil komandant, nato so jedli partizani, za njim pa štab in nazadnje kuhar.

Prvi novoletni dan 1942 je minil. Veselo razpoloženi partizani II. Materskega bataljona so se v večernem mraku napotili iz Koprivnice do lovske kočice na Javhah. S seboj niso imeli dovolj hrane, zato jim je skuhal lovec čai iz robidovega listja. Ker niso imeli sladkorja, so pili grenkega.

V MALIP LIPLJAH

Nad pokrajino so viseli težki snivi oblaki, ki so naznanjali sneg. Bataljon je nadaljeval pot proti Dobropolju. Pričakoval je, da se bodo združili tam z Grosupeljsko četo. Ko so se približevali vasi Lipljenje, je odšla patrulja štirih partizanov proti Grosupelju, da bi minirala progono.

Prebitali so prišli partizani drugega štajerskega bataljona zgodaj jutraj v Male Liplje. Pri nekem kmetu so zakurili na dvorišču ogenj, se ogreli in čistili orožje. Partizana Švejk in Papež sta brundala pesmi, ki ju jih je naučil komisar Tomaž. Prvima pevcema so se pridružili še drugi. Polglasno so donele pesmi iz partizanskih grl.

Politični komisar Tomaž je znal navdušiti borce na razne načine. Sedel je mednje in jih naučil na primer špansko pesem Di me donde vas morena. Nekajkrat jo je ponovil in že so si jo najboljše pevci zapomnili.

Komandant je po prihodu v Male Liplje zamišljeno hodil med ognjem in razmišljal o bodočih nalogah.

Obstal je nedaleč od zbranih partizanov. Pogled nanje je bil pravljen. Okoli je ležal debeli sneg. Partizanji pa so stali in čepeli okoli ocnja, rdeče ozarjeni v obraz. Nekaj borcev je sililo v politkomisarja Tomaža, naj jim pove kaj o bojih v Spaniji. Zrl je v ogenj, snel triglavko in si popravljal goste lase. Okoli ust mu je zalagal njegov značilen prijažen smehljaj, ko je pogledal okrog po borcih in spregovoril. Poslušali so ga radi. Tokrat je razgrinjal pred njimi najprej delo Komunistične partije v predalški Jugoslaviji, delo komunistov na univerzi v Ljubljani, kako so vodili stavke in demonstracije. Partizan Ludvik je postal najnestrpen. Saj so Dušan-Tomaža prosili, naj jim pripoveduje o Spaniji. Rad bi že slišal kaj o tem. Naj bi Tomaž skrajšal dolgi uvod! Zato je zaklical: »Kako pa si prišel v Spanijo?

»Počakaj, sedaj ti bo kmalu vse jasno,« je dejal Tomaž. »Hodil smo okoli kot agitatorji in poslanci Komunistične partije. Marsikje so nas izdali. Tako sem zvedel, da so me zaradi protidržavnih dejanj prijeli policiji. Tisti čas je izbruhnila v Spaniji državljanska vojna in videl sem najboljšo rešitev, da grem tja in se borim na strani rdečih. Odšel sem v Pariz in se leta 1937 že boril na fronti rdečih; v bataljono Dimitrova in Đure Đakovića, skupno z drugimi jugoslovanskimi komunisti. Tudi Stane vam bo vedel mnogo povedati o naših bojih.«

Komandant je medtem tiho počel k ognju in predeval čik iz enega konca ust v drugega. Pri pomnil je: »Kar govorim! Tomaž se je vdal in nadaljeval: »Na bojišču sem bil dvakrat huje ranjen. V dobro oskrbovani bolnišnici sem okrevljal in se vrnil na bojišče. Ko pa se je državljanska vojna končala, so nas internirali v južno Francijo. Komandant jugoslovanske skupine v taborišču je bil Stane, sedaj naš komandant. Za vsako stvar, ki je bila potrebna, se je boril proti francoski komandi in mnogokrat je uspel. Po okupaciji Francije so nas poslali v Nemčijo na delo.

Ob nemškem napadu na Jugoslavijo sem z večjo skupino španskih borcev pobegnil iz taborišča. Takoj po prihodu v Slovenijo sem se vključil v narodnoosvobodilno vojsko. Na sektorju Brežice sem bil komandir brežiške čete. Sedaj pa tako vidite, kje sem. Ne zamerite mi, da sem bil tako skop z besedami, da se nisem součeval v podrobnosti. O vsem vam bom še pripovedoval, da me boste vsi dovolj spoznali.«

Borci so molčali. Želeli bi poslušati še naprej. Tomaž pa je vedel, da morajo odriniti proti Grosupelju, saj je štab bataljona odločil napasti Turjak.

Odrinili pa niso, ker je prišel kurir iz Grosupeljske čete s poročilom, naj počakajo kar tu na nje.

Z mrakom so ognji dogoreli. Partizani so razgrnili žerjavico na ognjišču, naložili nanjo smrekovih vej in čez te šotorska krila, se vlegli vanje in zaspali.

NAPAD NA TURJAK

Ponoči je lagledal stražar postavke, ki so se približevale taborišču. Bili so partizani Grosupeljske čete, ki so se razmestili okoli počivališč partizanov. Štab je poslušal njihovo sporočilo o italijanski posadki osmih karabinjerov in petnajstih vojakov na gradu Turjaku. Nato je poslal izvidnico proti Turjaku, v bataljono pa so se pripravljali na napad. Komisar Tomaž je borcem povedal zakaj je napad potreben. Dejal je, da se obeta bogat plen,

ker imajo Italijani na Turjaku skladišče orožja in hrane. Postojanko bodo z lahkoto zavzeli.

Sestega januarja so krenili v gosjem redu proti Turjaku. Predhodnica je odšla na Zabukovje in v Gradež, kjer so se ločile zasele na cesti proti Pljavi gorici in Velikim Laščam.

Stopinje so se vdirale globoko v sneg. Tri čete so odšle po glavni cesti proti Turjaku. Ko je polagal v Turjaku minirano pred karabinjersko hišo, so Italijani pričeli z napadom in prvi je obšel kuhalnik. Kako je izguba tovariša vse prizadel!

Tomaž je bil v tretji četi, kjer je bil tudi komandant Stane. Za vsako ceno so hoteli zavzeti postojanko. Ponekod so se Italijanci približali na deset do dvajset metrov. Komandir čete Jakžel je dobil v stegno italijanske dum-dumko. Zelo krvavečega so borci odnesli v zaledje.

Italijanska postojanka na Turjaku je bila tako utrjena, da jo je bilo težko zavzeti, da so morali partizani umakniti. Ob napadu na Turjak so padli v Grosupeljski četi komandir Jakžel, komisar Vanja, minir Starin in partizan Ču. Vzrok partizanskega neuspeha je bila tudi vojaška nezkušenost in pomanjkljivo vojaško znanje borcev.

V. R.

(Dolge prihodnjik)

Premalo hrane in preveč

Oglejmo si pogrnjeno in obloženo mizo, h kateri sede današnje povprečne zdrave družine v gospodarsko razvitem delu sveta. Vidimo, da hrane ni le dovolj, temveč je tudi njena sestava pravilna. Bili pa so časi, ko so ljudje tudi v Evropi umirali od lakote ali pa trpeli zaradi najrazličnejših bolezni, ki jim organizem zaradi podhranjenosti ni bil kos. Trpeli pa niso le zaradi pomanjkanja živeža, temveč tudi zato, ker niso vedeli, kakšna mora biti sestava hrane, da ne bi škodovala zdravju. Mornarje je trla huda nadloga — skorbut, v delavskih predmestjih pa so doraščali rahlični otroci z deformiranimi nogami.

Zdravniki in znanstveniki so se v tem stoletju dokončno spoznali, zakaj potrebujemo neka živila, katerih pomanjkanje lahko povzroči različne bolezni. Kakšna mora biti pravilna prehrana, so sicer ugotovili že pred več stoletji, vendar tega niso proučevali znanstveno, zato so bili njihovi sklepi tudi precej dvomljivi.

Očeta znanosti, ki se ukvarja s človeško prehrano, bi lahko imenovali Lavoisiera, francoskega znanstvenika, ki je živel pred dvesto leti. Ugotovil je, da mora človeško telo, da bi proizvedlo energijo, »sežigati« hrano, tako kot se v stroju sežiga premog ali bencin.

Zal so šli Lavoisierovi nasledniki, ki so živeli v stoletju strojev, z idejo, da človeško telo ni nič drugega kot kos mehanizma, nekoliko predaleč. Yustus von Liebig, znameniti nemški znanstvenik, je verjel, da zahteva telo samo dve vrsti hrane: hrano, ki daje energijo in hrano, ki ga gradi in popravlja telesno tkivo.

Pozneje v 19. stoletju so podvomili v takšne teorije in končno tudi dokazali, da so zmotne. Eden izmed znanstvenikov, ki so to dokazovali, je bil Anglež Frederick Gowland Hopkins. Hranil je podgane s prečiščeno hrano, ki je vsebovala vse, kar je potrebno za življenje, razen nekaj elementov, ki jih najdemo v zeleni rastlini. Ugotovil je, da so živali poginile zaradi pomanjkanja nečesa, kar je imenoval »pomozni činitelj hrane« in kar danes imenujemo vitamine. Vitamini in nekateri minerali namreč uravnavajo v naših telesih življenjske procese.

Danes vemo bolje kot kdajkoli prej, kakšno hrano naj uživa človek, da bo zdrav in da bo dolgo živel. Kaj je sploh hrana? V bistvu je sestavljena pretežno iz kisika, vodika, dušika in ogljika. V čistem stanju so prvi trije elementi nevidni plini, četrti pa je črn prah. Vsi se spajajo z drugimi elementi ali pa kombinirajo med seboj, pri čemer tvorijo široko raznovrstnost neživih kemičnih substanc, ki jih poznamo kot spojine.

S pomočjo ogromnega in zamotanega procesa, ki ga imenujemo fotosinteza, pretvarjajo zelene rastline pod vplivom sončne energije anorganske elemente in spojine v živo ali organsko materijo. Samo one lahko spremenijo neživi ogljik, kisik in dušik v organsko hrano, od katere je brezpogojno odvisno vsako živalsko življenje. Živali uporabljajo sončno energijo posredno, ko jedo rastline ali živali, ki se same hranijo z rastlinami. Rastlinojede živali, kot so ovce ali goveda, pretvarjajo travo v meso in energijo. Mesojede živali kot so Levi in tigr,

pa pretvarjajo meso rastlinojede živali v svoje meso. Človek lahko gradi in proizvaja energijo za svoje telo tako iz rastlin, kakor tudi iz živali.

Kolikor danes vemo o hrani, potrebuje človek v glavnem tri vrste živeža: hrano, ki gradi in obnavlja telesne celice in tkivo, hrano, ki proizvaja energijo in hrano, ki uravnava telesne funkcije.

Najvažnejše snovi, ki dajejo energijo so ogljikovodiki in maščobe. Rastline proizvajajo s pomočjo sončne svetlobe svoje lastne ogljikovodike iz ogljikovega dioksida in vode. Poznamo tri glavne vrste ogljikovodikov: sladkor, škrob in celulozo. Sladkor v rastlini takoj proizvaja energijo ali pa preide v škrob in se ohrani kot rezerva. V človeškem telesu nastane iz sladkorja in škroba glukoza, ki daje energijo, ali pa se sladkor v škrob spremeni in ohrani v obliki glikogena in masti. Celulozo, ki tvori vlaknasti del mnogih rastlin, lahko prebavijo nekatere živali, človek pa je ne more. Kljub temu pa je celuloza vreden del njegovega dnevnega obroka, kajti človek ne bi mogel ostati zdrav, če bi se hranil le s koncentrirano hrano.

Masti, ki so kemično podobne ogljikovodikom, vsebujejo manj kisika. Imajo sicer večjo zalogo energije, so pa težje prebavljive. Glavni graditelji človeškega telesa so proteini ali beljakovine. Beseda protein izvira iz grške besede, ki pomeni »sem prvi«. Nobenega življenja, rastlinskega ali živalskega, si ne moremo zamisliti brez beljakovin. V rastlinah nastajajo beljakovine iz ogljikovega dioksida, vode in nitratov, ki so v zemlji, živali pa jih dobijo od rastlin ali drugih živali. Poznamo veliko vrst beljakovin, ki so sestavljene iz približno dvajsetih aminokislin, ki so razvrščene v različnih kombinacijah. Encimi razkrajajo v našem telesu aminokislinsko sestavo rastlinskih in živalskih beljakovin, ki jih uživamo, ter jih spreminjamo v sestavo, ki proizvaja beljakovine za lase, meso in kri.

Med minerali, ki grade naše telo, sta za rast kosti in zob najvažnejša kalcij in fosfor. Želazo pa je nepogrešljivo za tvorbo krvi. Za uravnavanje energije in za rast in obnovo človeškega telesa pa so potrebni še drugi minerali in vitamini. Učinkujejo v izredno majhnih količinah. Nekatere vse življenje ne porabimo več kot nekaj gramov, niso pa za pravilno delovanje organov nič manj pomembni kakor hrana, ki gradi telo in mu daje potrebno energijo.

Prav gotovo je nekaj resnice v starem pregovoru, ki pravi: »mo tisto, kar jemo. Toda kaj naj jemo, da bomo zadostili vsem potrebam, ki jih zahteva naš organizem? Splošno pravilo, ki velja za pripravljanje dnevnih obrokov, se glasi: dovolj mora biti snovi, ki gradijo telo in snovi, ki ga varujejo — koliko pa naj bo hrane, ki daje telesu energijo, pa prepusti individualnemu okusu.

Kateri snovi gradijo telo? Vse to so predvsem mleko, jajca, sir, meso in ribe. Kateri snovi pa dajejo telesu energijo? Sladkor, surovo maslo, krompir in kruh so najpomembnejše. In katere so zaščitne snovi? Na to vprašanje pa odgovor ni tako preprost: veliko jih je že v živilih, ki smo jih našli. Najbolj enostavna hrana vsebuje različne količine vseh teh vrst hranil. Vendar pa moramo k že omenjenim hranilom nujno dodajati tudi svežo zelenjavo in sadje. Pomanjkanje vitamina C (veliko ga je v limonah in pomarančah) utesne povzroči skorbut, ki so ga zelo pogosto dobivali mornarji, ki so se hranili izključno s posušenim in soljenim mesom. Pomanjkanje vitamina B (nahaja se v žitnih in riževih zrnih, ni ga pa v premočno zmleti moki in v olupljenem rižu) pa povzroča bolezen beriberi.

Vitamini še ne poznamo vseh in možno je, da bomo v prihodnosti odkrili še zelo pomembne. Razen uživanja teh treh vrst hranil bi morali dnevno popiti tudi še veliko vode, kajti voda je važna za prebavo.

Na svetu je premalo hrane in preveč. V nerazvitih deželah ljudje zgodaj umirajo zato, ker premalo jedo, v razvitih pa si mnogi z žlico kopičijo grob. Kolikor in kakšne vrste hrane naj človek použije, je odvisno od tega, koliko je star in kaj dela. Res je sicer, da potrebujeta fizični delavec in atlet nekaj več hrane, vendar pa tega ne smemo pretiravati. Nekeč je na primer v revni rudarski družini, ki si je zelo težko privoščila meso, vso takšno hrano, ki je prišla v hišo, pojedel oče, ki je težko delal v rudniku. Mislili so, da je njemu pač bolj potrebna kot pa ženi in otrokom, ki so ostajali doma. Takšno pojmovanje pa ugotovimo zelo škodljive posledice. Največ mesa in druge beljakovinske hrane potrebujejo namreč matere, ki dojijo, ter otroci in dekleta do dvajsetega leta starosti. Ti bi morali použiti vsaj 100 gramov beljakovin na dan, medtem ko zadostuje odraslemu moškemu 70 gramov, pa če je fizični delavec ali ne.

R. I.

Tudi Avstrijci si prizade vajo okrepiti turistično gospodarstvo

Tudi lani je bil inozemski turizem Avstrije med tistimi gospodarskimi dejavnostmi, ki prinašajo državi razmeroma največ denarja. Dohodki od turizma so v letu 1965 dosegli 14.57 milijarde avstrijskih šilingov in so bili za 11,5% oziroma za več kot pol milijarde šilingov višji kot v letu 1964. Vendar pa je treba pri tem upoštevati dejstvo, da je bila stopnja naraščanja dohodkov lani za nekoliko nižja kot v letu 1964, ko je znašala 19,9%. To zaostajanje lanske stopnje porasta dohodkov za predlansko stopnjo, pripisujejo z ene strani neugodnim vremenskim razmeram v času glavne turistične sezone, delno pa tudi težnji inozemskih turistov, da si ogledajo tudi nekatere druge države, ki so v zadnjem času močno okrepile svojo turistično propagando.

Devizni dohodki od turizma v Avstriji so neprimerno večji od izdatkov avstrijskih turistov v inozemstvu, čeprav tudi ti v leto v leto rastejo. Pomen deviznih dohodkov od inozemskega turizma je treba vrednotiti še prav

posebno z vidika vsakoletnega pasivnega salda avstrijske trgovinske bilance. V letu 1963 so z dohodki od inozemskega turizma krili 90% primanjkljaja v avstrijski trgovinski bilanci, v letu 1964 pa celo 92%, medtem ko se je to kritje lani znižalo na 84%.

Avstrijsko turistično gospodarstvo si ob močni konkurenci drugih turističnih dežel s povečanimi naporii prizadeva, da bi glede inozemskega turizma ostalo na dosežani mednarodni ravni. Pri tem prizadevanju gre predvsem za to, da ne bi izgubila tradicionalna in tipična avstrijska deželna lepota tudi prijetnega vzdušja in okolja, na katerega so inozemski turisti pri njih navajeni.

Za avstrijski inozemski turizem je spodbudno zlasti to, da avstrijsko prebivalstvo iz leta v leto vse bolj spoznava ogromen pomen turističnega gospodarstva za vse državo in da se v zvezi s tem trudi, da bi v čim večji meri zadovoljila želje turističnih gostov.

-zg

Novosadski sejem že vabi na esensko prireditev

Od 1. do 7. oktobra 1966 bo v Novem Sadu III. jugoslovanski sejem zelenjave, sadja in predelave z namenom, da bi seznanili domačo in inozemsko trg z možnostmi dobav in da bi sklenili razstavljalec delovne pogodbe s trgovskimi predstavniki mest, industrijskih in turističnih centrov, predelovalne industrije, izvoznih podjetij ter drugih večjih konzumentov.

Ze pred začetkom sejma bodo dogovorjene cene, obvezne za dobavitelje in kupce, da bi razstavljalec čim enotneje nastopil pred konzumenti.

Obenem s sadjem, zelenjavo in predelavo bodo razstavljeni tudi stroji in orodje, potrebno pri pridelovanju sadja in zelenjave ter tudi zaščitna sredstva proti raznim škodljivcem in zelenjavnim škodljivcem.

Sestav kart za igro

Dr. Schröder, avtor knjige Po-reklo in zgodovina kart za igranje, pravi, da ustreza 52 kart številu tednov v letu. 4 barve ponazarjajo letne čase in ker ima vsak letni čas 13 tednov, ima vsaka barva 13 kart. Vsaka barva ima karte vrednosti od 1 do 10 in like. Če nameramo let-h vsememo vrednosti: 11, 12, 13 in seštejemo točko, dobimo število 91, kar je število dni v enem letnem času. Točke vseh barv dajo tako skupno 364, kar je število dni v letu.

V dnevi sejma bodo v Novem Sadu in upravnih prostorih sejma tudi razna strokovna predavanja in posvetovalnja kmetijskih in drugih strokovnjakov za obiskovalce sejma iz raznih kmetijskih gospodarstev in združenj, da bi izmenjali izkušnje ter spoznali nove elemente in področja proizvodnje sadja in zelenjave ter prometa z njim.

Tudi tega sejma se bodo udeležili predstavniki kmetijskih gospodarstev z območja hirskega mariborskega okraja. Zato jim je uprava novosadkega sejma še sedaj poslala ves potreben informacijski material, ker se je že priprave leto pričela, da je za takojšnje sejma veliko zanimanje tudi v tem delu Slovenije.

V. J.

Prepričljiv dokaz

— Če boš kadil, ne boš nikdar zrasel!

— Dedek kadil, pa ima že 70 let.

— Zato, če pa ne bi kadil, bi jih imel že 80!

Sreča

— Padel sem z dvanaajstmetr-ske lestve.

— Si pa res imel srečo, da si ostal živ.

— Res sem imel srečo, da sem stal na spodnjem klinu.

ŽIVLJENJSKA MODRO VANJA

Ljudje bi se lahko primerjali celo s snežinkami: vsaka izmed njih je drugačna in ko se nagrmadijo, ne more čez nje niti najmočnejše niti največje vozilo.

Kronist nekega manjšega mesta je hotel na svojstven način opisati dolgočasje, ki je vladalo tam, s temi besedami: »Bilo je tako dolgočasno, da je mesto zapustila celo povodenj in se ni nikoli več vrnila.«

Jodočnost bo vedno hvaležna tistim, ki so z njo potrpežljivi.

Oproščanje je največkrat polovično, ker ga mnogi navezujejo na pogoj, da je mnogo težje pozabiti kot oprostiti.

Kdor je resnično oprostil, je storil isto kot upnik, ki je raztrgal ali sežgal dolžnikovo meni-

co, ki je potem nikoli več ne bo hotel vnovčiti.

Dekleta se raje možijo z moškimi, ki malo zaslužijo kot pa s tistimi, ki imajo premalo posluha zanje.

Zenino naklonjenost boste najlaže preverili z belo nitko na suknjinem rokavu. Če vas ima rada, vam jo bo odstranila.

Dolgočasnejše najraje govori v prvi osebi, brbljivec v tretji, zabaven človek pa v drugi osebi.

Najlepše prijateljstvo je med ljudmi, ki drug od drugega mnogo pričakujejo, pa tega nikoli ne zahtevajo.

Na poti k uspehu je tisti, ki smatra neuspeh za manjši obvoz.

IZGUBLJENI OTROK

MULK RAJ ANAND

Bilo je spomladansko slavlje. Iz zimskih sene ozkih ulic in dvorodov se je usula pisano oblečena množica, gosta kakor trop svetlih kuncev, kadar se gnetejo skozi hlevna vrata, in se potopila v morje lesketajoče se srebrne luči pred mestnimi vrati, ki se je razlivala tja do sejmišča. Nekateri so hodili, drugi jahali na konjih, spet drugi so sedeli v nosilnicah ali pa v vozničkih na volovsko vprego.

Majhen fantič je tekal staršem pod nogami, do roba pol življenja in smeha, kot veselo, snežno dečo se jutro samo, ko je pozdravljalo na levo in desno in brez strahu vabilo na polja, ki so bila polna cvetja in petja.

»Pojdi, otrok, pojdi.« so klicali starši, ker so ga ustavile igrice v prodajalnah ob poti.

Hitel je k staršem, noge so ubogale na klic, oči pa so se višale na igrice. Ko je prišel do tja, kjer so čakali nanj, ni mogel potlačiti želje svojega srca, četudi je predobro poznal znani, hladen, odklonilni pogled njihovih oči.

»Rad bi to igrice,« je zaprosil.

Oče ga je kot ponavadi strogo pogledal. Mati, ki jo je slavnostni dan omečil, je bila mila: pomolila mu je prst, da ga je prijel in rekla:

»Poglej, kaj je pred teboj, otrok.«

Otrokov težki, moledujoči vzdih »ma-ma« je komaj izrazil rahlo razočaranje nad nezpolnjenim željo, ko je vesele nad tem, kar bo videl pred seboj, že napolnilo njegove želje oči. Zadržal se je pravočasno, po kateri mu od daleč prišli četo na sever, in stopil na stezo v polju.

Bilo je cvetoče goričano polje, blede vse blede kot topljeno zlatoto, ko je valovilo milo in milo daleč po ravnini naka rumene tudi, ki jo je vsak nov vrtnec

divjega vetra razplal in se je ponekod razlila v širok, bogat od-tok, je tekla v nepretrgani vleči-ki do daljnjega priveda oceana srebrne luči. Ob njegovem robu se je na eni strani dvigala gosta množica nizkih hiš iz blata, ki jih je, tako se je zdelo, podpirala gosta množica rumeno običenih moških in žensk in tanko zvižganje, vresčanje, kričanje, šumenje in ropotanje, ki je vstajalo od onod in se vzpenjalo skoz gaje do modrega neba, kakor prerokski, čudaški krič blaznega smeha boga Šive.

Otrok je pogledal navzgor k očetu in materi, ves prežet od vseobjemajočega veselja se le-pote in slave in čutil je, da tudi oni izžarevajo s svojih lic to čisto radost; krenil je s steze in se pototil naravnost v polje; poskakoval je kakor mlado žrebe, njegove noge pa so se pokorile muhašnjim sunkom vetra, ki se je zaganjal vanj ves prepojen od vonjav bolj oddaljenih polj.

Skupina kačjih pastirjev se je sukala na prosojnih skritih kroljih. Otroci jim je sledil s očmi, dokler ni eden od njih sklenil peruti in sedel: poskušal ga je ujeti! A zletel je, trepnil s krili, kot bi poplesaval in odplaval po zraku, ko ga je držal že skoraj v rokah. Drzna čebela, ki je ni mogel odgnati, mu je hotela nazgajati: kumela mu je okoli ušes in se mu malone usedia na ustnice, ko je mati svarače zaklicala:

»Pridi, otrok, pridi na cesto.«

Veselo je odskakal k staršem in se za hip držal njih, pa seveda spet zaostal, ker so ga privabile majhne žuželke in črvi ob stezi, ki so primrgeleli iz svojih skritih bivališč, da se naučijo sonca.

»Pridi, otrok, pridi,« so ga poklicali starši iz senca gaja, kjer so sedeli ob rob studenca. Stekel je k njim.

Stari hanyan je stegoval svoje mogočne roke nad džekom, jamanom in meomom in čampakom in šeršem in metal svoje sence čez zlate in rdeče pege, kakor babica razgrne krilo čez svoje vnučke. Popse je je obožujejo priklanjalo soncu, čeprav se je papol še skrivalo za luskami, in sladki vonj njihovega cvetnega prahu se je mešal z rahlo, svežjo sapico, ki je prihajala in odhajala v nežnih valovih in jo je le kak močnejši sunek vetra dvignil v drevo.

Polno mladega cvetja se je usulo na otroka, ko je stopil v gaj; pozabil je na starše in prišel z rokami obrati cvetne liste, ki so deževali nanj; toda glej! začel je gruljenje goloba in stekel je k staršem in zaviskal: »Golob! Golob!« Cvetni listi so pozabljili padli iz njegovih rok.

»Pridi, otrok, pridi,« so poklicali otroka, ki se je zdaj prekopiceval in divje prevrščal krolce okoli banyanovega drevesa. Ko so ga ujeti, so krenili po ozki, vijugasti stezi, ki je vodila k sejmišču.

Blizajci so se vasi in otrok je videl mnogo drugih stez, po katerih so se gnetli ljudje, ki so se zgrinjali v vrtnice seima; nenadoma mu je diradaj tega sveta, v katerega je stopal, postal tuj in ga je prevzel.

Ob vohodu je kričal slaščičar: »Gulabjama, burfi, jalebi,« in okoli njegove stojnice, na kateri je bila nazgajana zgradba večbarvnih slaščic, okrašenih s srebrnimi in zlatimi nitmi, se je tlo ljudi. Otroci je s široko odprtimi očmi strmeli v vse to in slane so se mu pocedile, zakaj burfi je imel od vseh slaščic najraje. »Rad bi burfi,« je počasi zamrmral. Toda ko je prosil, je napol že vedel, da ne bo uslišan, ker bodo starši rekli, da je po-šaral. In tako je, ne da bi čakal na odgovor, šel dalje.

Tam je vpil cvetličar: »Venec gulnohr«. Otroka je nezadržno mamil sladki vonj, ki je plaval na perutih zraka. Stopil je h kosar, v kateri so se bohotile cvetice in polglasno zamrmral: »Rad bi ta venec cvetic,« toda dobro je vedel, da starši ne bodo hoteli kupiti cvetic, češ da so preveč cene. Tako je, ne da bi počakal na odgovor, šel dalje.

In tam mož, ki je v rokah držal šop rumenih, rdečih, zelenih in škrlatnih balončkov, ki so plavali visoko nad njim. Otroka je mavrično preobljile svilenih barv kar zaneslo in vsega ga je prevzela nezadržna želja, da bi imel vse. Toda dobro je vedel, da mu starši nikoli ne bodo kupili balončkov, ker bodo rekli, da je prestar, da bi se igral s takimi igrčkami. Tako je šel dalje.

Piskač je piskal kači, ki je zvija-čala ležala v kosari; ko se ji je god-ba kradla v nevidna ušesa ko nežno šumenje majcenega slapa, je dvignila glavo v lepem loku, ki je bil kakor labodov vrat. Otroci je stopil k piskaču. A spomnil se je, da so mu starši prepovedali poslušati prostosko muziko piskača, pa je nadaljeval pot.

In vrtljak, ki se je vrtel in vrtel, vrtel vedno hitreje. Možje, žene in otroci, ki jih je nosilo naokrog, so vreščali in kričali v vrtoglavi smehu. Otroci jih je zaverovan gledal in z rahlim rožnatim nasmeškom na obrazu hodil okrog in spet okrog; oči so zvesto sledile vsakemu krogu, ustnice je imel napol odprte od začudenja, dokler se mu ni zazdelo, da ga samega nese naokoli. Sprva je bilo videti, da se vrtljak suče z vso močjo, potem pa se je postopoma bolj vrte-ti počasneje in zdaj je otrok ves iz sebe in s ustvom v ustih upo-tovlil, da se ustavlja. In tedaj je, še preden bi njegovo vročo že-

ljo po vrtenju porazil očetov vedni ne, pogumno zaprosil:

»Rad bi šel na vrtljak, prosim, očka, mama.«

Odgovora ni bilo. Z očmi je iskali starše. Ni jih bilo pred njim. Okrenil se je, da bi pogledal levo in desno. Ni jih bilo. Pogledal je nazaj. Nihi sledu.

Poln, globok krik se mu je utrgal iz suhega grla, telo je trznilo in stekel je tjavdan in preplašeno zajokal. »Mama, oče!« Solze so mu tekale iz oči, težke in divje, zardeli obrazek mu je krčevito drgetal od strahu. Ves iz sebe je stekel najprej v eno smer, potem v drugo in nato v vse smeri, ne da bi vedel kam. »Mama, oče,« je hilpal zdaj z vlažno, hripavo sapo, ker je bilo grlo mokro od požrte sline. Njegov rumeni turban se je razveval in obleka, mokra od potu, se je zamazala, kjer se je prah zmešal z znojem. Njegova lahka postavica je bila videti težka kakor svinčena gmota.

Nekaj časa je v besni razjarjenosti begal sem in tja, nenadoma pa je porazen obstal; njegov jok se je spremenil v stokanje. Nedaleč, tam na zeleni travi, je skozi solze mogel videti moške in ženske, ki so govorili. Prizadevali si je razločiti ljudi med krpa-mi svetlo rumenih oblek, toda o njegovem očetu in materi med temi, ki so se smejali in govorili, ni bilo sledu. Vročično je stekel naprej, k svetliču, okoli katerega se mu je zdelo, da se jih pre-privaja največ. Tu je bil najmanjši delček prostora zamašen z ljudmi, a on je tekal ljudem med nogami in vreščal: mama, oče! Blizu vzhoda v templej je bila gneča najhujša: ljudje so se suvali in prerivali. Ubogi otrok se je boril, da bi si med njihovimi nogami utrl pot, toda zdaj ga je zadel ta teška pest, zdaj toliko da ga niso pohodili, če ne bi glasno

cvilil: »O-o-o-o-o, ma-ma-a!« Mož v valoviti množici je zaslišal njegov glas; s težavo se je ustavil in ga dvignil v naročje.

»Kako si zašel sem, otrok? Čigavo dete si?« je vprašal, ko je stopil iz gneče.

Otrok je zajokal še bridkeje kot poprej in ihtel: »Rad bi mama, rad bi oče!«

Mož ga je poskušal potolažiti; peljal ga je do vrtljaka. »Hočeš, da te dvignem na konja? Je lju-beznivo vprašal, ko sta se približala.

Otrokovo grlo se je raztrgalo v tisoč krikov, predan je izdaval: »Rad bi mama, rad bi oče!«

Mož je šel dalje, do tja, kjer je piskal še vedno piskal plesoči kobri.

»Poslušaj to lepo muziko, otrok,« je prosil.

Toda otrok si je s prsti zamašil ušesa in ihtel svoj večni nap-ev: »Rad bi mama, rad bi oče!«

Mož ga je peljal do balonov, kar je mislil, da ga bodo pestre barve namirale raztresle in ga pomirile. »Hočeš mavričen balon?« mu je prigovarjal.

Toda otrok je odvrnil oči od migljajočih balonov in tožil: »Rad bi mama, rad bi oče!«

In mož, ki je bil v svoji lepi želji, da bi otroka potešil, že na-dležen, ga je nesel do vrat, kjer je stal prodajalec rož: »Poglej, kako lepo dišijo te cvetice, otrok! Bi rad venec rož okrog vratu?«

Otrok pa je obrnil nos od ko-šare in ihtel ponavljaj: »Rad bi mama, rad bi oče!«

V panju, da bo potolažil nje-gov obup s slaščicami, ga je mož peljal k stojnici s slaščikarjami: »Kateri bi rad: otrok?«

Otrok pa je skril obraz pred stojnico in bridko zahtel: »Ho-čem svoje mama, hočem oče!«

ŠPORT ŠPORT

Kidričevo bo gostitelj drugoligašev

NK METALAC (ZAGREB) : NK ALUMINIJ 2:3 (0:0)

Strelec: P. Sertić v 48. in Satić (avtogol) v 55. minuti za Metalca. Za Aluminij sta bila uspešna Krnić v 52. in 73. ter Špehonja v 87. minuti.

Metalac: Cvetković, Matić, Milovanović, Mužar, Ferenčak, Kliner, Mastela, N. Sertić, Hercigonja, Horvat, P. Sertić.

Aluminij: Bračić, Knežević, Mesarić, Satić, Muršec, Vudušek, Teodorović, Milosavljević, Marković, Krnić in Špehonja.

Pinale vsega je bil veličasten. Okrog 2000 gledalcev je pozdravljalo na igrišču »Grabas« v Zagrebu največji uspeh Aluminija, odkar ta obstaja. Ko je bila tekma končana, so se začeli igralci Aluminija objemati in se veseliti. Na eni strani so stali skupaj Satić, Bračić in Knežević, drugod pa ostali. Sedaj, ko je bilo vsega konec, so živci popustili. Satić je jokal, medtem ko sta ga poskušala oba soigralca potolažiti. Desni krilec Aluminija je še enkrat preživljal

dogodek, ko je zadel lastno mrežo in s tem privedel moštvo na rob poloma.

Aluminij je uspel tudi v drugi tekmi in si je z zmago proti Metalcu priboril pravico tekmovalja v II. ligi. Na pot v Zagreb je odšel z dvema goloma prednost. To svojo bilanco je še izboljšal za en gol.

Ta vsekakor največji uspeh v zgodovini vseh klubov iz ptujske občine, so dosegli igralci skupaj s trenerjem Kurilcem ter z vsemi ostalimi člani odbora. Pot do tega uspeha ni bila lahka, saj so se morali marsikomu odpovedati. Dnevi težkih tekem so za njimi in sedaj preživljajo zasluženi počitek. Pred odhodom na počitek so igralci obljubili, da ne bodo igrali samo eno leto v II. ligi in da njihova nastop ne bo doživel takega poloma, kot sta ga doživela Kladičar in Slovan.

Prvih 10 minut tekme je potekalo v jaloji premoči domačinov. Priborili so si nekaj kotov, ki pa so ostali neizkorišteni predvsem zaradi odlične obrambe Bračića. Čeprav je imel Metalac rahlo terensko premoč, sta imela največje šanse za zadetek igralca Aluminija Krnić in Marković. Prvi je po lepem prodoru silovito streljal v glavo vratarja domačinov, ki je obležal v nezavesti; medtem ko je Marković z izredno ostrim strelom zadel vratnico. Prvi polčas se je končal z ugodnim rezultatom za Aluminij. Neodločen rezultat je bil več kot dovolj za Kidričane.

V drugem polčasu je bila igra dosti lepša in učinkovita. Domači so prvi prišli v vodstvo v 48. minuti. Mužar je podal Sertiću, ta pa je takoj streljal na gol Aluminija. Bračić je žogo kratko malo odbil, odbito žogo pa je Sertić poslal v mrežo.

Po prejetem голу so gostje silovito napadli in so pripravili dve lepi priložnosti. Krnić je poslal potem žogo, ki jo je podal Teodorović z volej udarcem v kot in je izenačil. Tri minute potem so domačini zopet prišli v vodstvo. Satić je po nesreči poslal žogo mimo Bračića v lastni gol.

V 73. minuti je zopet stopil na sceno Krnić in je z istim strelom kot v 52. minuti izenačil še enkrat na 2:2. Proti koncu tekme je Špehonja iz solo prodora poslal končni rezultat 3:2.

Pri Aluminiju so bili vsi enako dobri, posebej je treba pohvaliti Mesarića, Bračića, Bračića ter Kneževića.

Vojo Veličković

LEPO JE NA DEŽELI

— Ne morete si misliti, kako čudovito je živeti na vasi. Ze tretji teden sem tukaj, pa mi eploh ni dolgčas.

— Kaj pa delate ob večerih?

— Takrat odhajam v mesto.

DVOJE NADLOG

V Italiji je bil potres. Ljudje so bili vsi zbegani in so pošiljali otroke na deželo. Tudi neki bogati starši so poslali svojega edinka na deželo k stricu.

Nekaj dni pozneje so dobili od strica brzojavko: »Posljam vam fanta nazaj, pošljite mi raje potres!«

NESPRETNOST

Lord zmerja služabnika: — Kako je to? Zvonim, zvonim in tebe ni! — Nisem slišal, gospod. — Ti bi moral priti povedat, da ne slišiš!

V MUZEJU

Kovaljski se je dolgo sprehajal po sobanah muzeja in je bil na koncu tako utrujen, da je sedel v naslonjač. Sluga je prišel k njemu in ga vprašal: »Ali ne veste, da sedite v naslonjaču Ludvika XI?« Vstani, prosim! — No, in kaj zato, je odvrnil Kovaljski. »Ko bo Ludvik prišel, bom že vstal.«

Obvestilo

Obveščamo vas, da je kmetijska zadruga »Haloze« Ptuj s 1. julijem 1966 prenehala s poslovanjem, ker se je pripojila h kmetijskemu kombinatu Ptuj, obratu za zadržno kooperacijo »Jože Lacko« Ptuj. 524-1-26 Zahvaljujemo se vam za dosedanje sodelovanje ter se priporočamo tudi v bodoče. S tovariškimi pozdravi!

Direktor:
Vinko Dreu

Mali oglasi

PRO DAM

PRODAM STISKALNICO na večjo utež (prešpanj), dva jesenska prašica, dve traverci dolžine 6m, dve šlini za voz in trgovsko tehniko (Cita). Rabejčja vas 9, Ptuj.

PRODAM krasen nagrobni spomenik na ormoškem pokopališču. Lija Apil, Maribor, Kosarjeva 15.

61 AROV TRAVNIKA v Popovcih prodam. Marija Osenjak, Draženci.

PRODAM motorno kolo NSU-lambreo za 60.000 starih din. Naslov v upravi.

SIVALNI STROJ z dolgim čolnikom prodam. Naslov v upravi.

160 SALONITNIH ploščic rdeče barve, malega formata prodam. Naslov v upravi.

PRODAM dve dvodelni okni z roletami, razna manjša okna, ena vrata, pomivalno korito, kuhinjsko kredenco in drugo. Vprašajte med 18. in 19. uro, Čista Olge Meglič 5, Ptuj.

PRODAM dobro ohranjen zidan štedilnik s ploščicami in z dvema pekačema ter dvojna hrastova vrata. Zg. Hajdina 15, Ptuj.

MLATILNICO s tresalčkami prodam. Simon Skaza, Krčevina pri Ptuj 17.

PRODAM 120-basno harmoniko znamke Hohner. Naslov v upravi.

TAKOJ vseljivo hišo z gospodarskim poslopjem, 3ha posestva vseh kultur in stiskalnico za grozde ugodno prodam. Strmec 1, p. Desternik.

KUPIM

TELEVIZIJSKO anteno kupim. Naslov v upravi.

ZAPOSLOTITVE

NUJNO ISCEM starejšo žensko za varstvo 3-letne punčke. Ivanka Pavličič, Trubarjeva 5c, Ptuj.

SPREJMEM ključavničarja in kovača. Rogaska 1, Ptuj.

STAREJŠO ŽENSKO za čuvanje dveh otrok iščem. Janko Podlesnik, Ljutomerska 3.

Krajevna skupnost Hajdina obvešča vse lastnike grobov na pokopališču v Hajdini, ki so v zaostanku s plačilom najemnine, naj jo poravnajo najpozneje do 1. septembra 1966. Po tem roku bodo neplačani grobovi prodani, spomeniki pa odstranjeni.

PREPRIČLJIVA ISTOČASNOST

Ko je Milan srečal Janeza na ulici, ga je ustavil in vprašal: »Povejte, ali se nista midva srečala v Pragi?« — Nikdar se nisem bil v Pragi, je odgovoril Janez. — Pogledajte, kakšna skladnost! Verjetno sta bila to druga dva Jar, se tudi nisem bil v Pragi, človeka, je pripomnil Milan.

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

razglaš a

slednja prosta delovna mesta:

- mesarja sekača,
- prodajalca mesnih izdelkov in
- tri učna mesta vajencev v mesarski stroki.

Pogoji: pod 1. visoko kvalificiran mesar sekač s 5-letno prakso, pod 2. mesar ali trgovski pomočnik-ca sorodne stroke.

Poseben pogoji: poskusno delo. Nastop dela s 1. avgustom 1966.

Prijave sprejema v roku 10 dni po objavi razglaš a Kmetijski kombinat Ptuj DE Klavnic in z mesničarji Kidričevo.

Danes in jutri

Kino Gorišnica

V nedeljo, 17. julija — ameriški kavbojski barvni film VLAK IZ GUN HILLA.

24. julija — ameriški barvni film CUDODELKA.

Od 15. do 17. julija — ameriški barvni kinemaskopski

Kino Ormož

V sredo, 20. julija — film SONCE NA LEDU.

Kino Ptuj

film STIRJE V TEKSASU. Predstave ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 10., 16., 18. in 20. uri.

Od 19. do 20. julija — ameriški barvni vstavizionski film MOCNEJE OD SLAVE. Predstave ob 18. in 20. uri.

V četrtek, 21. julija — italijanski barvni kinemaskopski film »MASCEVALEC DRAKUT«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

Od 22. do 24. julija — ameriški barvni kinemaskopski film GERONIMO. Predstave ob 18. in 20. uri, v nedeljo pa ob 10., 16., 18. in 20. uri.

V torek, 26. julija — ameriški barvni kinemaskopski film FANI. Predstavi ob 18. in 20. uri.

Od 16. do 17. julija — ameriški barvni film MORILEC LIBERTA VALANSA.

Kino Središče

Od 16. do 17. julija — italijanski kinemaskopski barvni film KAR JE MOCNEJŠE OD MENE.

Od 22. do 24. julija — jugoslovanski kinemaskopski barvni film WINNETOU.

Kino Tomaž pri Ormožu

17. julija — italijanski film SMRTONOSNI UDAREČ.

24. julija — češki kinemaskopski film CE PRIDE MA-CEK.

LUNINE SPREMEMBE IN VREMENSKA NAPOVED ZA ČAS OD SOBOTE, 16. DO SOBOTE, 23. JULIJA

Mlaj bo v ponedeljek, 18. julija 1966, ob 5.30.

Napoved vremena. Lepo vreme bo držalo do petka, 22. julija, ko bodo nastopile nevihte. Dnevne temperature bodo od 30 do 32 stopinj Celzija.

Predvidevanje za prihodnji teden. Vreme se bo poslabšalo in temperatura bo padla na 25 stopinj.

Vse člane sindikata na območju občine Ptuj obveščamo, da pravna služba pri Občinskem sindikalnem svetu Ptuj ne bo delovala v času od 18. julija do 31. avgusta 1966. Po navedenem datumu bo pravna služba zopet redno delovala ob torkih in četrtnih od 16.—18. ure.

Pravna služba pri ObSS Ptuj

Komisija za sklepanje delovnih razmerij gostinskega podjetja »HALOSKI BISER«, Ptuj.

razpisuje

- delovno mesto natakarice,
 - delovno mesto kuhinjske pomočnice,
 - tri vajeniška mesta (2 kuharica in 1 natakarica).
- Pogoji: pod 1. KV natakarica z ustrezno prakso; pod 2. NKV delavka; pod 3. dokončana osmletka. Osební dohodki po pravilniku podjetja. Rok za prijave je do 22. julija 1966.

Komisija za sklepanje delovnih razmerij g.p. »Haloški biser«, Ptuj

Upravni odbor gostinskega podjetja »Haloški biser«, Ptuj.

RAZPISUJE delovno mesto

poslovodje obrata

gostilne »Pri hidrocentrali« v Zlatoličju

Pogoji: KV gostinski delavec z ustrezno prakso za samostojno vodenje gostinskega obrata. Osební dohodki po pravilniku podjetja. Rok za prijave je do 20. julija 1966.

Upravni odbor gostinskega podjetja »Haloški biser«, Ptuj

Razpis štipendij

Upravni odbor sklada za šolstvo pri občinski skupščini Ptuj razpisuje za šolsko leto 1966/67 naslednje štipendije: 1 štipendija na naravoslovni fakulteti — skupina: matematika, fizika

1 štipendija na akademiji za likovno umetnost

Pedagoška akademija:

- 3 štipendije — skupina: matematika, fizika
- 2 štipendiji — skupina: slovenščina, nemščina
- 1 štipendija — skupina: slovenščina, angleščina
- 1 štipendija — skupina: glasbeni pouk

Kandidati za štipendije morajo priložiti prošnji naslednje priloge:

- potrdilo o vpisu v šolo,
 - overjen prepis zadnjega spričevala ali potrdilo o doseglj opravljenih izpitih oziroma frekventacijsko potrdilo,
 - potrdilo o premoženjskem stanju,
 - mnenje osnovne organizacije SZDL ali študentske organizacije,
 - potrdilo o mesečnih prejemkih staršev.
- Prošnja mora biti kolkovana z 0,50 N dinarjev, priloga pa z 0,30 N dinarjev državne takse. Prednost pri razpisu imajo prošniki, ki stanujejo na območju občine Ptuj in so v višjih letnikih. Prošnje morajo biti vložene do 1. avgusta 1966.

Sklad za šolstvo občine Ptuj

O PISAVI

Glej, stric Don, tudi jaz sem postal zdravnik. Kaj mi svetuješ za bodoče delo?

— Pisi recepte čimbolj nečitljivo in računa kar se da jasno!

Dopisujte v TEDNIK

NAJ VAM BO PRIJETNO!

Vsem našim dopisnikom, naročnikom in bralcem ter oglaševalcem, ki so na letnem oddihu, želimo prijetno razvedrilo in srečno vrnitev v kraj vsakdanjega bivanja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA.

NADALJEVANJA • NADALJEVANJA •

Pismo iz tabora predvojaške vzgoje občine Ptuj iz Moškanjca

(Nadaljevanje s 3. strani)

sekretar Občinskega komiteja ZKS, Franc Voda, pomočnik tajnika občinske skupščine Ptuj, predstavniki občinske gasilske zveze in drugi. V teh dneh bodo obiskali mladince še predstavniki Zveze sindikatov in Združenja zveze borcev NOB. Mladinci so za vsak njihov obisk in za predavanja zelo hvaležni.

Ko ocenjujemo življenje v taboru, lahko rečemo, da je zelo pestro in zanimivo. Mladi fantje se bodo naučili marsičesa koristnega, kar jim bo koristilo doma, še posebno pa v JLA. Posebno pomembno je vzgajanje mladine v duhu tovarštva, medsebojnega spoštovanja in v pripravljenosti, da se bodo aktivno vključili v reševanje odgovornih nalog v družbi.

Posebno priznanje zasluži komandni kader, ki si nesebično in predano ter požrtvovalno prizadeva, da bi mladinci pridobili čimveč znanja, da bi ga odnesli s seboj čimveč. Taborjenje predvojaške vzgoje je koristna šola mladim ljudem, ki mnogo prispeva k oblikovanju mlade socialistične osebnosti.

FB

Gasilsko slavlje v Gorišnici

(Nadaljevanje s 4. strani)

lastnimi sredstvi (in to ne majhnimi in ne z lahkoto), saj dosega vrednost avtomobila VW. Naša tiha želja je končno še gasilski avtomobil. Če se nam še to uresniči, bomo daleč naokrog, še posebno, ker ležimo na sredini med Ptujem in Ormožem, moderno opremljena in pripravljena četa voljnih in tudi sposobnih gasilcev, na katere se bodo lahko našli ljudje vedno zanesli in bodo varno spalili pod svojimi strehi.

Da bomo tudi na zunanji pokazali svoje zadovoljstvo in navdušenje (in končno zbrali še nekaj potrebnih sredstev), pripravljamo veliko gasilsko slavlje, na katerega vabimo gasilce in prijatelje gasilstva ter sploh občane od blizu in daleč. Ljudje radi prihajajo v Gorišnico na prireditve in veselice, saj vedo, da so vedno zadovoljni ter dobro postreženi.

Ker upamo, da bo v nedeljo, 17. t.m., lepo poletno vreme, pričakujemo, da se boste odzvali našemu vabilu. Vsega bo na razpolago za mlade in odrasle. Slavlje se bo pričelo ob 15. uri pri gasilskem domu v Gorišnici. Na veselo snidenje v Gorišnici.

-ou-

Sporočamo globoko prizadeti sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je 13. julija 1966 pri kopanju v Dravi tragično preminil naš nepoznan sin, brat in stric

Henrik Cvetko

iz Ptuja, Prešernova ulica.

V času tiskanja te osmrtnice se njegovi posmrtni ostanek niso naplavili, zato se ne moremo sporočiti dneva pogreba.

Zalutajoči starši, brata in sestra

Osebna kronika

ROJSTVA, POROKE IN SMRTI NA OBMOČJU MATIČNEGA URADA PTUJ

Eva Trbovšek, Ljutomerska 20b — Martina; Albina Bežjak, Ptuj — sk. 23. Ormož — dečka; Terezija Horvat, Sp. Velovlak 21 — Danico; Helena Mlakar, Zakl 17 — Manico; Barica Kujavec, Založje 38 — Vladimiro; Marija Pintarič, Ljutomer, Ormoška — Bojana; Marija Emeršič, Gradišče 97 — Majdo; Ana Šošarič, Hlaponci 3 — dečka; Pavla Lampret, Podležje 67 — dečka; Marija Pšajd, Kidričevo 34 — Marijo; Jožica Zorko, Kolodvorska 6 — Nevenko; Berta Cergulj, Rogoznica 19 — Sergeja; Ivana Bračić, Vintarovi 1 — Zdenko; Marijana Rus, Pobrežje 142 — Leonaj; Ana Majcenovič, Slatina 17 — Bojana; Karolina Kostanjevec, Muršičeva 13 — Albina; Rozalija Krajnc, Mala Varnica 19 — Marjano; Silvija Klement, Cven 86, Ljutomer — Vladimir; Kristina Rodošek, Kočice 36 — deklco; Marija Beranič, Pangerce 3 — dečka; Anica Vek, Napišlje 14 — dečka; Darinka Žnidarič, Rincetova graba 7 — Brigito; Ana Hrabjančič, Juravci 12 — deklco; Matilda Cvetko, Bežjakova 2 — deklco; Marija Zdravc, Središče 75a — Marijo; Hedvika Kovačič, Ob

železnici 2 — Bredo; Marija Pukšič, Dolja 40 — Drago; Slava Žnidarič, Gorišnica 38 — Ireno; Silva Rajh, Slamnjak 8, Ljutomer — Marino; Anica Hrabjančič, Veličane 28 — Sonjo; Rozalija Tasner, Janežovski vrh 35 — deklco; Marija Kocmut, Rjavci 6 — Mileno; Veronika Hrabjančič, Na postajo 11/a — Rajka; Terezija Kegl, Videm 5 — Zlatko; Terezija Zgeč, Dornava 57 — dečka; Vera Gogov, Gregorčičev drevored 5 — Gorana; Marija Weissbacher, Kidričevo 67 — dečka; Ivana Peršak, Radoslavci 15/b — Slavka; Anica Bohl, Budina 66/a — deklco; Pavlina Prešer, Jelovica 43 — deklco; Tera Vičar, Mestni vrh 20 — Simona; Marija Vindič, Trnovci 15 — Janka.

POROKE:

Alojz Cafuta, Draženci 89, in Ana Jurič Pleterje, Franc Artenjak, Sp. Hajdina 8, in Neža Rozman, Kidričevo 13.

UMRLI SO:

Anton Erjavec, Veliki vrh 56, roj. 1900, umrl 9. 7. 1966; Ivan Puž, Vošnjakova 7, roj. 1910, umrl 11. 7. 1966.